

Anteckningar till Hieracium-floran i Närke.

Af E. ADLERZ.

Sedan S. ALMQUISTS grundläggande afhandling: "Studier öfver släktet Hieracium" för något mer än tjugu år sedan utkommit, har ett rastlöst arbete på detta område utförts för att utreda nya Hieracium-former och utvidga kännedomen om de gamla formernas utbredning. Genom H. DAHLSTEDTS, K. JOHANSSONS, K. O. E. STENSTRÖMS, G. O. A. N. MALMES och andras undersökningar hafva erhållits rikhaltiga bidrag till kännedomen om Hieracium-floran i södra och mellersta Sveriges flesta provinser. För att i någon mån bidraga till ökad kännedom om nämnda släktes utbredning i Närke har jag använt några veckor hvarje sommar under flere års tid till hieraciologiska studier inom detta landskap. Det var ju ej att vänta någon helt och hållet ny Hieracium-flora inom nämnda provins, som ligger så inklämd mellan flera andra och som har en natur så föga afvikande. Också äro de flesta här påträffade formerna antecknade för grannprovinserna. Blott ett relativt litet antal nya underarter är anträffadt. Härvid är dock att märka, att det är omöjligt att bestämdt påstå, att nämnda landskap är fullständigt undersökt. Ännu torde anträffas många nya former, isynnerhet pilosellor, på lokaler, som jag ej besökt. Kanske torde jag framdeles bli i tillfälle att komplettera hvad, som nu meddelas, med ett och annat nytt.

Landskapet är som bekant uti sin mellersta del ett slättland, som på trenne sidor omgifves af skogiga bergstrakter, hvilka sins emellan till sitt skaplynne äro tämligen likartade. Uti den följande framställningen följes den af lekt. C. HARTMAN gifna indelningen uti norra, västra, södra och mellersta Närke. Med norra Närke menas sålunda det skogklädda område, som bildas af Käglan, en utgrening från Kils-

bergen. Den förra bergstrakten gränsar i norr och öster till Västmanland och skiljes i söder genom Hjälmarens och Svartåns nedre lopp från mellersta och i väster genom Tysslingesjön från västra Närke. Hit räknas följande socknar: Götlunda, Lillkyrka, Glanshammar, Ringkarleby, Axberg, Hofsta, Eker, Kil och Gräfve samt örebrotrakten (socknarna Ånsta och Långbro samt stadens jord).

Västra Närke, till en stor del fylldt af Kilsbergen, ligger väster om Tysslinge- och Logsjön. Kilsbergen nå stundom en höjd af 280 meter och stupa ofta brant ned mot närkesslätten. Hit höra följande socknar: Tysslinge, Vintrosa, Hidinge, Knista, Edsberg (till en del), Qvisbro, Tångeråsa, Nysund, Skagershult och Bodarna.

Södra Närke är ett skogbergigt högland af 90—237 meters höjd öfver hafvet söder om hallsbergsslätten och sjöarna Tisaren och Sottern. Hit räknas socknarna: Askersund, Snafunda, Hammar, Lerbäck, Svennevad och Boo.

Omgifven af dessa skogiga gränstrakter utbreder sig närkesslätten med sluttning mot Hjälmaren. Denna slätt är i väster något kuperad, i midten mera jämn och mot öster en sank kärrmark. Låglandet genomdrages af flere rullstensåsar, och dess berggrund hör till större delen till den siluriska formationen. Tämligen fullständigt bevarad är som bekant denna blott på några få ställen, t. ex. Yxhult och några ställen i Asker ¹⁾. Detta s. k. mellersta Närke består af följande socknar: Edsberg (till en del), Hackvad, Viby, Kräklinge, Hardemo, Täby, Mosås, Kumla, Hallsberg, Almby, Gellersta, Ekeby, Sköllersta, Norrbyås, Mellösa, Asker och Lännäs.

¹⁾ Jämf. Sveriges geol. undersökning. Ser. Ca N:o 2 Stockholm 1902. Samma formation förekommer äfven i västra Närke, t. ex. Latorp.

Af dessa nu uppräknade 42 socknar har jag gjort Hieracium-exkursioner uti 30. Vissa, mera tacksamma lokaler hafva flere gånger undersökts på olika tider af sommaren. Med afseende på formernas förekomst till individantal användas de af K. JOHANSSON begagnade graderna: sparsamt (ell. enstaka), måttligt, talrikt, mängdvis och massvis.

Beträffande särskilda ståndorter för Hieracium-former må meddelas, att åkrar och dikeskanter som vanligt äro rikt klädda af *pilosellæ*, *glomerata*, *cymosa* och stundom äfven *succica*. Äfven de få former af *H. florentinum*, som förekomma inom området, äro tagna på dylika lokaler. *Rigida* växa också ofta på dikeskanter men äfven bland småbuskar af al och vide. En i det närmaste likartad flora finnes ock på järnvägsbankar. Rullstensåsarna äro ofta öfverdragna med en matta af *H. Pilosella*, *H. sabulosorum* och *Auricula*. På lägre ställen, ofta på dikeskanter eller lågt belägna ängar, förekomma vanligen *murora*. Mera högt belägna, steniga löfängar äro däremot be vuxna af *silvatica*, stundom blandade med *murora* och *rigida*. Barrskogarna äro i allmänhet fattiga på hieracier, men uti granskog förekomma dock stundom kraftiga grupper af *silvatica*.

De flesta lokalerna äro antecknade efter exemplar, som insamlats af författaren, hvilket vid flere dylika lokaler blott angifves vid den sista. Några uppgifter äro tagna från skolans herbarium, andra af f. d. eller nuvarande lärjungar. I hvarje sådant fall ha exemplar förelegat och granskats.

Till amanuensen H. DAHLSTEDT, som från början uppmuntrat mig till hieraciologiska studier och sedan välvilligt gått till handa med råd och upplysningar, får jag frambara mitt hjärtliga tack. Äfven till dem, som lämnat växtgeografiska uppgifter, får jag framföra min tacksamhet.

Piloselloidea.

I. Pilosellina.

H. macrolepideum NORRL. **sabulosorum* DAHLST.

DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 1. Bidr. I.

Torra ställen: rullstensåsar, öppen skogsmark, dikeskanter etc. allmän och massvis.

H. auriculæforme. FR.

DAHLST. Bidr. I.

Dikeskanter och gräsmattor.

I nor. N. Kil, nära prästgården; Axberg, Dylta; i mell. N. Kumla, nära kyrkan. Talrikt.

H. Pilosella L. (coll.)

*H. *lætevirens* DAHLST

DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 95.

Taf. I. Fig. 1—3.

Læte virescens. *Involucrum parvum* — *mediocre, glandulis minutis et pilis parcis*—*sparsis obtectum.*

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 1) tenues vel *mediocres*, *foliis anguste obovatis vel lanceolatis instructi*, *stellati*—*sat floccosi*, *sat dense pilosi.* *Folia rosularia exteriora* (fig. 3) *spathulato-lingulata*, *interiora* (fig. 2) *lanceolata*—*obovato-lanceolata*, *acuta*, *supra læte viridia*, *setulis sparsis*, *subtus pilis mollibus vestita et floccis canis*, *densis*—*sparsis tomentosa.* *Scapi* 1—3, 8—18 cm. *longi*, *monocephali*, *pilis parcis* — *sparsis*, *canescentibus vestiti*, *floccosi*, *ad basin glandulis minutis*, *parcis* (*apice sparsis*) *instructi.* *Involucrum parvum*—*mediocre*, 8—10 mm. *longum*, 5—6 mm. *latum*, *cano*—*dilute atro-viride*, *basi ovoideum.* *Squamæ interiores et intermediae* 1—1,5 mm. *latae*, *lanceolatae*, *dorso obscuro late viridi-marginatae*, *apice purpureo-coloratae*, *glandulis cerinis basi nigra densis et pilis longis*, *sparsis basi crassa*, *nigra obtectae*, *dorso basique sat dense*, *marginibus tenuiter floccosae*, *exteriora triangulari-lanceolatae*, *patulae*, *dilutae*, *vix marginatae.* *Calathidium* 15—20 mm. *latum*, *flavum.* *Ligulae* *sublaceratae.*

Utmärkande för denna form är den lifligt gröna färgen på bladens öfversida, de små eller medelstora blomkorgarna samt de gråaktigt och ljust grönsvarta holkfjällen, som äro klädda af gulknappiga, svartfotade glandler och spridda, grofbasiga hår.¹⁾

Exemplaren från Närke afvika stundom genom nästan hårlösa holkfjäll.

Bland gräs uti ängsmark.

I nor. N. Ringkarleby, Myrö; Glanshammar, Nytinge; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan (förf.) Måttligt.

H. acutulium DAHLST.

DAHLST. Adnot. de Hier. Scand. I p. 4.

Hier. exs. fasc. IV, n:o 4.

Skiljes enligt DAHLSTEDT från *H. *exacutum* NORRL. genom saknaden af hår på skaft och holkar. Kommer äfven genom sina små korta glandler nära *H. linguatum*, som dock utmärkes af sina tunglika blad. Från *H. latevirens* skiljes den bland annat på sina smalare och spetsigare blad.

Berg och öppna, soliga sluttningar.

I nor. N. Axberg, Åbyberget; i väst. N. Skagershult, Hasselfors; Qvisbro, Svartå; i mell. N. Hallsberg, på järnvägsbanken (förf.). Måttligt.

*H. *laxisquamum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. II, n:o 10. Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 88, Cent. VII, n:o 1—2.

Rosettbladen variera till form och storlek. Än äro de inre bladen lansettlika, spetsiga, än nästan spadlikt tunglika. Från en solig lokal äro de smala, jämbredt lansettlika, fasta och styfva. Holkarnas glandler äro vanligen fina. Stundom äro de dock gröfre, i hvilket fall dock dessa former till öfriga karaktärer likna en typisk *H. laxisquamum*.

¹⁾ Beskrifningen är i samråd med H. DAHLSTEDT gjord efter exemplar från Östergötland. Äfven har amanuensen DAHLSTEDT godhetsfullt genomsett beskrifningarna af de af honom förut namngifna *H. acrophyloides* och *H. magnifolium*.

Förekommer oftast på torra backar med sparsam gräsväxt. Är denna senare frodigare, blifva ofta rosettbladen bredare. I nor. N. Långbro, Carlslund; i väst. N. Skagershult, Hasselfors; Hidinge, Svenshyttan; Qvisbro, Svartå; i mell. N. Viby, Geråsen; i söd. N. Svennevad, nära kyrkan (förf.) Talrikt—mängdvis.

β minutistolonum n. var.

Stolones microphylli. *Folia* lanceolata—lineari-lanceolata. *Involucrum* parvum, 8—9 mm. longum.

I mell. N. Asker, Kilsmo, på järnvägsbanken (förf.). Sparsamt.

H. * glaucopsarum n. subsp.

Taf. I. Fig. 4—7.

Prasino-glaucescens. *Involucrum* sat *minutum*, *cano-glaucescens*, *albido-pilosum*.

Rhizoma sat *tenue*. *Folia* basalia rosularia ± oblonga, basi in petiolum attenuata, exteriora (fig. 4) obovato-oblonga — lingulato-oblonga, interiora (fig. 5, 6) oblonga — oblongo-lanceolata — obovato-lanceolata, breviter acuta vel acuminata — obtusa, omnia integerrima, supra prasino-glaucescens, pilosa (pilis c. 3 mm. longis), subtus canescentia vel tomento tenui cano-virescentia—glaucescens, pilosa. *Stolones* (fig. 7) subgraciles, ad 17 cm. longi, pilosi, foliis decrescentibus, lingulatis—obovato-oblongis instructi. *Scapi* ad 17—28 cm. alti, monocephali, graciles, flexuosi, ± ruberule virescentes, stellato-floccosi, pilis c. 2 mm. longis, glandulis minutis, superne densis, basin versus raris—rarissimis obtecti. *Involucrum* sat *minutum*, 9—10 mm. longum, 5—7 mm. latum, cano-glaucescens. *Squamæ* 1,25 mm. latæ, floccosæ, glandulis minutissimis, incoloratis, raris—rarissimis, pilis albidis, basi nigra densis obtectæ, exteriores subconcolores, interiores et intimæ viridi-marginatæ, apice conspicue et valde purpureo-coloratæ. *Ca-*

lathidium 20—25 mm. latum, citrinum—flavum. *Ligulæ* marginales \pm laceratæ, extus valde purpureo-vittatæ.

Liknar något *H. adpressifloccum* Dt. men skiljes från denna genom sin lökgröna—blågröna färg, mindre, mera håriga holkar och smalare blad samt ljusare blommor.

På sandig, stenbunden mark äro rosettbladen små och tilltryckta, högre upp bland gräset på fetare jordmån bli bladen gröfre och upprättstående. Dock bibehålla de sin blågröna färg, och holkarne hafva den karaktäristiska beklädnaden. En dylik på växtplatsen beroende, växlande bladställning är som bekant mycket vanlig hos rosettblad och har till uppgift att moderera transpirationen.

Dikeskanter etc.

I nor. N. Funnen i närheten af Adolfsberg söder om Örebro; mell. N. vid Åskog i Alby (förf. 1898). Sparsamt.

*H. *leucopsarum* DAHLST. forma DAHLST. Bidr. I. Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 85.

Afviker från den typiska formen från Östergötland genom ljusare blommor. Varierar för öfrigt till bladform och beklädnad. Stundom äro rosettbladen breda, tunglika—spadlika.

Torra ställen berg, dikeskanter, betesmarker etc.

I nor. N. Glanshammar, Nytinge; Axberg, Dylta; Långbro, Carlslund; Örebro, Reträtten, Södra sandgropen, Adolfsberg: i väst. N. Skagershult, Hasselfors; i mell. N. Alby, Sundby; Kumla; Hallsberg; Lännäs; Asker, Kilsmo (förf.). Talrikt.

*H. *subvenustum* DAHLST.

DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 89. Liknar ganska mycket *H. venustum* DAHLST. men har mera storbladiga stolonier samt längre hår och glandler på holkarna.

I ångar.

I nor. N. Ringkarleby, Myrö; i väst. N. Tyssl., Garphyttan (förf.). Måttligt.

H. **villipes* DAHLST. forma.

DAHLST. Adnot. de Hier. Scand. pag. 6.

Hier. exs. fasc. IV, n:o 6.

Afviker från hufvudformen genom mindre blomkorgar och mera utdragna korgskaft samt smalare blad. Är möjligen en särskild underart men föres tills vidare hit.

Berg och andra torra ställen. I nor. N. Kil, nära prästgården; Axberg, Åbyberget; Örebro, Adolfsberg; i söd. N. Lerbäck, Åsbro (förf.) Måttligt.

H. **pulchriforme* n. subsp.

Taf. II. Fig. 8—10.

Virescens. Stolones microphylli. Squamæ involucri viridi-marginatæ.

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 10) *graciles* et *breves*, *microphylli*, *pilis mollibus* sat *densis*—*densis vestiti*, *floccosi* vel *dense floccosi*, *cano-virescentes*. *Folia* *rosularia exteriora* (fig. 8.) *spathulato-lingulata*, *interiora* (fig. 9) *lanceolata* — *elongato-lanceolata*, in *petiolum latum* et *elongatum attenuata*, *breviter acuta*, *supra viridia*, *setulis sparsis*, *subtus pilis* sat *rigidis vestita* et *sparse*—sat *dense floccosa*, *subviridia*—*cano-viridia*. *Scapi* 1(—2), 4—8 cm. *longi*, *monocephali* (*raro furcati*), *pilis basi nigra* vel *setulis sparsis*—sat *densis vestiti*, *floccosi*, *superne tomentosi*, *glandulisque* sat *densis obtecti*. *Involucrum* *parvum*—*mediocre*, 8—9(—10) mm. *longum*, 5—6 mm. *latum*, *basi ovoideum*, *cano-viride*—*glaucescenti-viride*. *Squamæ* *lanceolatæ*, *exterioribus breves*, *interiores elongatæ*, *late viridi-marginatæ*, *dorso floccoso pilis glandulisque* *basi nigra densis obtecto*, in *apicem brevem*, *obtusum*, sat *floccosum* et *purpureo-coloratum protractæ*. *Calathidium* 20 mm. *latum*, *citrinum*. *Ligulæ* *haud* vel *sublaceratæ*.

Utmärkt af de korta, enstaka korgskaften, de brokiga holkarne, som hafva bredt grönkantade holkfjäll, samt de smala, friskt gröna bladen.

Liknar rätt mycket *H. pulchrum* DAHLST., som är tagen i Dal, Skålleruds socken, af P. A. LARSSON. Från denna synes den dock tydligt skild genom de smalare och spetsigare bladen och de kortare holkarne samt holkfjällens form och beklädnad. *H. pulchri-forme* har nämligen kortare fjäll, klädda af kortare glandler och utdragna uti en kort, trubbig, stjärnluden spets.

På sluttande gräsmark.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg. i väst. N. Knista, Fjugesta (förf. 1899). Måttligt.

*H. *dodrantale* NORRL. β *robustipilosum* n. var. Pil. bor. Hier. exs. II, n:o 23.

Taf. I. Fig. 11, 12. Taf. II. Fig. 13.

Stolones fere homophylli. Involucrum pilis mollibus et glandulis obscuris sat densis vestitum.

Rhizoma crassiusculum. *Stolones* (fig. 13) breviores, fere homophylli, foliis magnis spathulato—obovato-lanceolatis—lingulato-lanceolatis instructi. *Folia* rosularia prasina, exteriora (fig. 11) lingulato-spathulata, obtusa—late oblonga, interiora (fig. 12) late lanceolata—oblongo-lanceolata, supra setis sparsis, subtus virenti-tomentella—subcana. *Scapi* 1—3, monocephali, sat crassiusculi, 20 cm. alti, curvato-flexuosi, albido-pilosi et stellati, superne glandulis obscuris, crassis vestiti. *Involucrum* magnum vel sat magnum, 10—11 mm. longum, 7—8 mm. latum, basi ovato-rotundatum, atro-canescens. *Squamæ* exteriores obtusæ, interiores lanceolato-lineares, acutæ, \pm viridi-marginatæ, pilis mollibus basi nigra, sat densis et glandulis obscuris, sat densis vestitæ et dorso densiuscule, marginibus leviter floccosæ. *Calathidium* magnum (30 mm.), flavum. *Ligulæ* marginales haud laceratæ, purpureo-vittatæ.

Denna Pilosella-form karakteriseras af de korta, storbladiga stolonerna med n. likformiga eller knappt decrescerande blad, af de styfva, båg böjda korgskaften och af de breda, svartgråa holkarna, som jämte skaften äro tätt klädda af långa, hvita, svartfotade hår och tämligen täta glandler samt stjärnludd, mest på fjälens midt. Står ganska nära *H. dodrantale* NORRL., från hvilken den skljes genom de långa och täta håren på holkar och holkskraft. Äfven på exemplaren uti NORRLINS exsickater uppträder ett och annat hår på holkarna, hvilket tyder på att ofvanstående form från Närke bäst torde uppfattas såsom varietet af hufvudformen.

Funnen uti en gräsrik äng.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan (förf. 1894).
Måttligt.

*H. * tephri-nocephalum* n. subsp.

Taf. XII. Fig. 81—85.

Furcatum vel monocephalum. Involucrum sat mediocre, stellatum, vix glandulosum, dense pilosum.

Rhizoma sat crassum, elongatum. *Stolones* sub anthesi 3—5 cm. longi, (fig. 85) subgraciles, floccosi, pilis albidis, sat densis vestiti, foliis haud decrescentibus instructi. *Folia* rosularia supra læte v. dilute viridia, setulis sparsis, subtus cano-viridia, pilis (præcipue in nervo dorsali) gracilibus adpersa, floccosa—stellata, exteriora (fig. 81, 82) ovata—spathulato-lingulata, interiora (fig. 83, 84) lanceolata—elongato-lanceolata, acuta, in petiolum sensim attenuata. *Scapi* 8—10(—15) cm. alti, sat graciles et flexuosi, cano—rubro-virescentes, furcati vel monocephali, inferne stellati, glandulis raris et pilis sparsis, superne floccosi, glandulis densis et pilis grisescentibus—albido-grisescentibus basi nigra dense vestiti. *Involucrum* sat mediocre, 9—10 mm. longum et 6—7 mm. latum, grisescens—grisescenti-viride. *Squamæ* ad 1—

1,25 mm. latae, exteriores breviter lanceolatae, vix marginatae, floccosae, subpatulae, interiores et intimae elongato-lanceolatae, late viridi-marginatae, dorso stellato et pilis griseis basi nigra vestito, glandulis raris, immixtis, in apicem longum, coloratum, stellatum vel subnudum, saepe curvatum protractae. *Calathidium* citrinum, ligulis marginalibus haud laceratis, extus purpureo-striatis.

Utmärkande för denna *Pilosella*-form äro de korta, fina stolonerna med nästan upprätta, ej decrescerande blad, de smala, m. l. m. rent gröna rosettbladen samt de ofta gaffelgreniga korgskaften med små eller medelstora, af långa hår gråa holkar. Ofta är det ej tydlig gräns mellan hårens mörka bas och ljusare spets, utan denna senare synes mer eller mindre gråaktig, hvarigenom holkarna få en egendomlig gråaktig färg. Mellan håren äro små glandler inblandade. Formen påminner något om *H. auriculæforme* men är genom holkarnas beklädnad tydligt skild från denna. Är möjligen liksom sistnämnda art en hybrid mellan någon *Pilosella*-form och *H. Auricula*.

Ängsbackar och sluttningar. I nor. N. Glanshammar, Nytinge (1899); Hofsta (något afvikande form) (förf.). Sparsamt—måttligt.

H. * furciferum DAHLST. β **simplex** n. var.

Taf. XI, XII. Fig. 86—89.

Molle et læte virescens. Involucrum mediocre, griseo-cens, dense pilosum.

Rhizoma sat crassum, elongatum. *Stolones* sub anthesi 3—6 cm. longi (fig. 89), subgraciles, floccosi, pilis albidis, sat densis vestiti, foliis decrescentibus instructi. *Folia* rosularia supra læte viridia, setulis sparsis, subtus cano-viridia, pilis gracilibus vestita, floccosa—stellata, exteriora (fig. 86) spathulato-lingulata, intermedia (fig. 87) obovato-oblonga, obtusa vel breviter acuta, intima (fig. 88) lanceolata,

acuta, in petiolum sensim attenuata. *Scapi* 6—15 cm. alti, sat graciles et flexuosi, virescentes—rubrovirescentes, sæpissime monocephali, inferne et medio floccosi—stellati, glandulis sparsis—densis et pilis albidis, densis, superne floccosi et glandulis pilisque crebris obtecti. *Involucrum* mediocre, 10—11 mm. longum, 6—7 mm. latum, grisescens. *Squamæ* 1—1,25 mm. latæ, exteriores breviter lanceolatæ, floccosæ et dense pilosæ, interiores et intimæ lineares vel lineari-lanceolatæ, late viridi-marginatæ, dorso floccoso et pilis albidis vel griseis vestito, glandulis sparsis—sat densis, immixtis, in apicem stellatum, vix coloratum protractæ. *Calathidium* 2 cm. latum, citrinum. *Ligulæ* marginales laceratæ, extus purpureo-striatæ.

Har i motsats till hufvudformen enkla, sällan gaffelgreniga korgskäft.

Utmärkt genom alla delars mjukhet, som isynnerhet visar sig uti de flere gångar böjda korgskäften, samt den lifligt gröna, något ljusa färgen på bladens öfversida. De mellersta holkfjällen äro oftast jämbreda med håren vanligen tätt hopade under spetsarna, hvilken senare karaktär ger holkarna ett brokigt utseende. Påminner till holkarnas beklädnad något om *H. leucopsarum*, till växtsätt och utseende i det hela mest om *H. hirtulum* DAHLST. Från denna senare skiljes den på de korta, smalbladiga stolonerna, de större holkarna, de upptill tätt och groft glandulösa korgskäften samt de tydligt lacererade kantblommorna.

Dikeskanter.

I nor. N. Örebro, nära Sommarro (förf. 1903). Måttligt.

*H. *semiradians* NOBBL.

Pil. boreal.; Herb. Pilos. feun. II, n:o 116. Hier. exs. II, n:o 9.

β pilosius n. var.

Taff. II. Fig. 14—17.

Folia anguste lanceolata. Involucrum magnum, glandulis creberrimis et pilis densis obtectum.

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 17) elongati, sat crassi, sæpe flagelliformes, pilis mollibus, longis, creberrimis vestiti, dense tomentosi, foliis acutis, haud multum decrescentibus instructi. *Folia* rosularia dilute prasina, exteriora (fig. 14, 15) ovato-oblonga—oblongo-lanceolata, intermedia et intima (fig. 16) anguste lanceolata, acuta, omnia supra setulis mediocribus, sparsis, subtus pilis longis, mollioribus, densiusculis vestita, cano-tomentosa—tomentella. *Scapi* 2—5, monocephali, 15—30 cm. alti, dense stellati et pilosi, superne floccosi et glandulis densis—crebris obtecti. *Involucrum* sat magnum, 10—11 mm. longum, 6—7 mm. latum, basi ovoideum, griseo-virescens. *Squamæ* lanceolatæ—lineari-lanceolatæ, 1,5 mm. latæ, viridulæ, in apicem subulatum, coloratum protractæ, floccosæ, glandulis creberrimis et pilis albidis, densis—crebris vestitæ. *Calathidium* magnum, flavum—citrinum. *Ligulæ* marginales stria plerumque sat brevi pictæ, sublaceratæ.

Utmärkande för denna form äro de grofva, långt och tätt håriga stolonerna, som stundom äro utbildade till flageller, de smala, spetsiga rosettbladen, som ofvan äro ljust lökgröna, under hvitfiltade och långhåriga, samt de tämligen stora, grågröna blomholkarna. Holkfjällen äro tätt klädda med glandler och ljusa hår, som ge dem ett gråaktigt utseende, och med ett stjärnludd ända till den utdragna, rödfärgade spetsen.

Öfverensstämmen i hufvudsak med ex. i NORRLINS ofvan citerade exsickater af *H. semiradians* NORRL. men afviker genom större hårlighet. Detta gäller isynnerhet holkarna, som på ofvan nämnda exsickatexemplar endast äro klädda af glandler. Bland svenska *Pilosella*-former kommer den till allmänna utseendet och holkarnas färg ganska nära *H. firmistolunum* DAHLST. Från denna senare skiljes den genom de ytterst smala

bladen, de starkare håriga stolonerna och de sublaterade kantblommorna, hvilken senare karaktär blott förekommer hos afvikande former af *H. firmistolonum*.

På öppna marken på kalk.

I väst. N. Tysslinge, Hökerkulla. (förf. 1900).
Talrikt.

*H. *poliochlorum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. I, n:o 4.

Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 86.

Ängar och dikeskanter.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; i mell. N. Viby,
Vretstorp (förf.). Talrikt.

β odontophorum n. var. Rhizoma crassum. Folia late dentato-serrata.

Denna egendomliga form igenkännes på den grofva och långa rotstocken samt de groftandade eller grofsågade bladen.

Sandig järnvägsbank.

I väst. N. Skagershult, Porla (förf. 1891). Måttligt

*H. *firmistolonum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. IV, n:o 2.

Varierar rätt mycket till bladform, hårlighet och stolonernas längd. Sålunda äro bladen än smalt, än bredare lansettlika. Vanligen äro bladkanterna helbräddade men stundom tydligt tandade såsom på *H. atrovillosulum*. Hos en dylik form, som växte uti en sandgrop vid Kils prästgård, befanns tandningen tydligare framträdande på exemplar, insamlade 1897, än på dem, som tagits på samma ställe 1892. Hos en form från Axberg, växande i sandig skogsmark, äro stolonerna korta med små, ovala blad, som ge den ett främmande utseende. Holkarnas färg och beklädnad tyda dock på, att nämnda form tillhör *H. firmistolonum*. Korgskaften äro ofta tätt långhåriga men äfven med spridda eller till och med utan hår. Stundom äro holkarna n. utan hår och blott beklädda af gulaktiga glandler.

Öppna, soliga ställen på bara gruset eller bland sparsam gräsväxt.

I nor. N. Kils prästgård; Axberg; Glanshammar, Nyttinge; Örebro, Hjärsta, Adolfsberg, Reträtten; i väst. N. Hidinge, Svenshyttan, Hidingebro; Qvisbro, Svartå; i mell. N. Mellösa, Göksholm; Almby, Sundby; Kumla, Yxhult (förf.). Talrikt.

*H. *subcrassescens* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. II, n:o 5.

Dikeskanter.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg (förf.); Långbro, Hagaby (T. SVEDBERG). Sparsamt.

H. atrovillosulum DAHLST.

DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 13, fasc. II, n:o 6.

Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 79, 80, 82.

Torra ställen och ängar.

I nor. N. Örebro, nära Kruthuset; Axberg, Dylta (förf.); Götlanda (C. A. VESTLUND); Glanshammar, Nyttinge; Kils prästgård; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; Hidinge, Hidingebro; i mell. N. Almby, Sundby; Kumla; Sköllersta, Käfvesta; i söd. N. Svennevad, nära kyrkan (förf.); Askersund (O. WILKSTRÖM). Talrikt.

*H. *acrophyllum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I.

Öppna platser.

I nor. N. Axberg, Dylta (förf.). Sparsamt. Utom När. vid Frövi.

*H. *acrophylloides* DAHLST.

DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 98.

Tafl. III. Fig. 22, 23. Tafl. IV. Fig. 24—26.

Robustum virescens. Involucrum magnum, atro-virescens, dense glandulosum.

Rhizoma sat crassum. Stolones (fig. 26) *elongati, stricti, cano-tomentosi, pilis albidis, mollibus obtecti; foliis decrescentibus, lanceolatis, acutis vel obtusis, supra viridibus, setulis sparsis, subtus cano-floccosis, pilis albidis vestitis instructi. Folia rosularia exteriora* (fig.

22, 23) obovata, breviter acuta vel obtusa, interiora (fig. 24, 25) lanceolata—obovato-lanceolata, acuta vel mucronata, omnia supra viridia, setulis sparsis, subtus cano-viridia, floccosa, pilis albidis obtecta. *Scapi* 1—6, crassi, monocephali, ad 35 cm. alti, 1—2-squamosi, stellati, inferne sparse, superne densiuscule et sub involucro dense glandulosi et floccosi, pilis (raris vel) nullis instructi. Flagella sæpe evoluta. *Involucrum* magnum, 10—12 mm. longum, 6—7 mm. latum, atrovirescens. *Squamæ* plurimæ 1,50—1,75 mm. latæ, viridi-marginatæ, glandulis densis—crebris vestitæ, dorso ± floccoso, depilatæ, exteriores breves, laxæ, interiores lineari-lanceolatæ, comatæ, in apicem stellatum, vix coloratum protractæ. *Calathidium* 20—25 mm. latum, sulphureo-citrinum. *Ligulæ* laterales sat laceratæ, purpureo-vittatæ ¹⁾.

Närkesformen öfverensstämmer i hufvudsakligaste karaktärer med exemplar i DAHLSTEDTS ofvan anförda exsickatverk. Holfkjällens glandler synas på exemplaren från Närke längre och tydligt gula. Stjärnluddet är på holfkjällen mindre framträdande än på exemplaren från Dalsland. Utmärkande för båda formerna är den grofva växten, de utdragna och styfva stolonerna, som ofta öfvergå uti flageller, de talrika, grofva rosettbladen, som under äro grågröna af tämligen glest stjärnludd, och de breda holkarna, som jämte holkskaftens öfre del äro tätt glandelhåriga utan hår.

Öppna ängar och rullstensåsar.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan; i mell. N. Hallsberg, nära stationen (förf.). Måttligt.

*H. *linguatum* DAHLST.

DAHLST. Adnot. de Hier. Scand. pag. 5.

Hier. exs. fasc. IV, n:o 5.

Varierar rätt mycket till holkar och blad. Än

¹⁾ Beskrifningen gjord efter ex. fr. Dalsland.

äro holkarna tätt klädda af medelstora gula—mörka glandler n. utan hår, än glest—tätt håriga. Bladen äro antingen utdraget tunglika eller korta, nästan aflångt—ovalt tunglika. I senare fallet närmar den sig till utseendet ganska mycket *H. distantilingua* NORRL. (J. P. Norrlin Pil. bor. Hier. exs. II, n:o 18) Blommor gula—ljusgula.

Öppna, sparsamt gräsbevuxna platser, dikeskanter etc.

I nor. N. Örebro, Oset (I. ALMSTRÖM), Carlslund och Rynninge (förf.); i mell. N. Lännäs, Hampetorp (förf.). Talrikt

H. *spathuliferum n. subsp.

Tafl. V. Fig. 33—36.

Folia spathulata, in petiolum curtum, alatum decurrentia. Involucrum parvum, cano-viride.

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 36) graciles, elongati, foliis sparsis et pilis brevibus instructi. *Folia* (fig. 33—35) rosularia spathulata, in petiolum curtum, alatum decurrentia, supra viridia setulis sparsis, subtus prasina vel prasino-glauescentia, pilis longis, sparsis vestita, tomentosa. *Scapi* monocephali, 1—4, erecti, 12—28 cm. longi, \pm floccosi, glandulis sparsis, superne densioribus et pilis raris vestiti. *Flagella* sæpe evoluta. *Involucrum* parvum, 8—9 mm. longum, basi ovoideum, cano-viride. *Squamæ* exteriores breviores, interiores lanceolatae, breviter acutæ, 1,25—1,50—2 mm. latae, pallide viridi-marginatae (exteriores albido-marginatae), ad apicem comosum cano-tomentosæ, dorso glandulis densis et pilis sparsis vestitæ. *Calathidium* flavum—citrinum, 15—20 mm. latum, ligulis marginalibus, extus stria intense purpurea brevi coloratis, sublaceratis.

Utmärkande för denna särdeles vackra form äro de korta spadlika bladen, som hastigt afsmalna till ett kort, vingadt skaft, hvilket är 4—6 gånger så smalt som bladskifvan. Bladen äro ofvan gröna, under lök-

gröna—blågröna med ett tätt ludd af stjärnhår och glesare, längre hår. Holkarna äro små, grågröna af ett nästan brokigt utseende af de ljuskantade, bredt lansettlika fjällen. Af dessa äro de inre ljust grönkantade, de yttre, särdeles mot basen, hvitkantade, alla efter hela sin längd mer eller mindre tätt stjärnludna och med en hårtofs i spetsen. I midten är ett bredt bälte af tätt ställda glandler och mer eller mindre talrika hår.

På berg.

I nor. N. Axberg, Åbyberget (förf. 1894). Spar-samt.

H. *multiscapum n. subsp.

Taf. IV. Fig. 27, 28. Taf. V. Fig. 29—32.

Rigidulum. Folia spathulato-lingulata. Involucrum mediocre, cano-virescens.

Rhizoma tenue, \pm elongatum. *Stolones* (fig. 30) elongati, stricti, crassiusculi, foliis parvis, lanceolato-lingulatis, decrescentibus instructi, pilis longis, mollibus vestiti, densiuscule floccosi. *Folia* rosularia (fig. 27—29) spathulato-lingulata, obtusa—acutiuscula vel breviter mucronata, crassiuscula, supra sparsim setulosa, viridia, sæpe rubro-maculosa, subtus nervis sæpe sat conspicue prominentibus, cano-viridia, floccosa—laxe cano-tomentosa, sparsim pilosa. *Scapi* numerosi 4—8, 12—18 cm. alti, monocephali, stellati, superne floccosi, glandulis cerinis et pilis sparsis instructi, \pm colorati. *Involucrum* mediocre, cano-virescens, 10 mm. longum, 6—7 mm. latum. *Squamæ* plurimæ 1,5 mm. latæ, viridi-marginatæ, glandulis cerinis et pilis sparsis obtectæ et sat floccosæ, exteriores breves, laxæ, interiores sublanceolatæ, longe acutæ, in apicem coloratum protractæ. *Calathidium* 20—25 mm. latum, citrinum—flavum. *Ligulæ* marginales purpureo-vittatæ, haud vel sublaceratæ.

Denna form är ganska utmärkt genom sina styfva, fasta, tunglika blad, som ofta äro rödfäckiga och

under tätt filtludna. De yttre holkfjällen äro utstående, alla långt ned rödspetsade och tätt stjärnludna (hos hufvudformen) äfven uti fjällens spetsar.

Öppna, sparsamt gräsbevuxna ställen.

I nor. N. Kils prästgård; Glanshammar, Nytinge; i mell. N. Lännäs, nära gästgifvaregården; i söd. N. Lerbäck, Åsbro (förf.). Måttligt.

B luxurians.

Robustum et virescens. *Folia* (fig. 31, 32) spatulata — obovato-oblonga. *Involucrum* 10—13 mm. longum, 9 mm. latum, basi rotundatum. *Squamæ* glandulis crassis et pilis, sparsis—densis obtectæ, dorso sparse floccoso in apicem nudum vel sparse stellatum, coloratum protractæ.

Skiljes från hufvudformen af *H. multiscapum* genom gröfre växt och mindre stjärnludna holkfjäll, som löpa ut i en naken eller n. naken spets.

Dikeskanter.

I nor. N. Örebro norr om staden; Axberg, Dylta; i mell. N. Mellösa, Göksholm (förf.). Måttligt.

*H. *atroepilosum* n. subsp.

Tafl. III. Fig. 18—21.

Folia subtus dense floccosa. *Involucrum* glandulis densis—creberrimis vestitum, *epilosum* vel *parce pilosum*.

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 21) elongati, graciles, sparsifolii, foliis mediocribus instructi, floccosi—dense floccosi, molliter pilosi. *Folia* rosularia viridia, supra pilis vel setulis sparsis vestita, subtus sparse—dense pilosa, dense floccosa, exteriora (fig. 18) obovato-lanceolata, integra vel denticulata, interiora (fig. 19, 20) oblanceolata, sæpe denticulata. *Scapi* 1—4, ad 25 cm. alti, recti, monocephali, epilosii (raro pilis sparsis instructi), ± crassiusculi, superne colorati, inferne floccosi, glandulis sparsis—densis vestiti, sub involucro tomentosi, glandulis creberrimis obtecti. *Flagella* sæpe evoluta. *Involucrum* sat magnum, 10—12 mm. longum, 6—7 mm. latum, atro-grisescens. *Squamæ*

imbricatæ, exteriores triangulari-lanceolatæ, intermediæ lanceolatæ, anguste viridi-marginatæ, intimæ lineari-lanceolatæ, late viridi-marginatæ, omnes dorso basi que usque ad apicem coloratum dense floccosæ, marginibus sparse stellatæ, glandulis creberrimis obtectæ, epilosæ vel parce pilosæ. *Calathidium* sat magnum, 25—30 mm. latum, citrinum. *Ligulæ* marginales extus roseo-purpureæ, haud laceratæ.

Denna Pilosella-form står rätt nära *H. atrovillosulum* ¹⁾ till det allmänna utseendet men är dock väl skild genom hårlösa eller nästan hårlösa holkar, bredt grönkantade inre holkfjäll och på undersidan tätt stjärnludna blad. En närmare undersökning ger ock vid handen, att korgskaften hafva en mot holkfjällen svarande beklädnad. Sålunda sakna korgskaften hår hos nyss beskrifna form (stundom finns ett och annat enstaka), då däremot hos *H. atrovillosulum* håren äro talrika. I stället för vanliga hår äro glandlerna väl utvecklade hos *H. atroepilosum* äfven på korgskaftens basala del, där de hos *H. atrovillosulum* blott förekomma enstaka.

Stenig mark.

I nor. N. Örebro, Skebäck vid kanalen (förf. 1898). Måttligt.

Jag har haft tillfälle att där återfinna den hvarje sommar och iakttagit, att den bibehållit sig konstant. Blott i kvantitativt afseende har någon olikhet förspotts, då den under torra somrar har mindre blad och korgar. Utom området påträffades denna form vid Källvik i Småland, Loftahammars socken. Den förekom där i ganska stor mängd bland gräset på en sandig sluttning.

*H. *furviceps* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I Hier. exs. fasc. I, n:o 11, 12.

¹⁾ I början uppfattade jag den såsom en var. af *H. atrovillosulum* DAHLST., till dess amanuensen H. DAHLSTEDT. hade godheten meddela mig, att dessa båda former voro väl skilda.

Öppna backar.

I nor. N. Kil, Klockhammar och Ullavi klint (förf.). Måttl.—talr.

*H. *tapeinum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I Hier. exs. fasc. II, n:o 1.

På torra backar med sparsam gräsväxt.

I nor. N. Kils prästgård (förf.). Sparsamt.

H. æruginicolor DAHLST.

DAHLST. Bidr. I Hier. exs. fasc. II, n:o 2, 3.

Solöppna platser.

I nor. N. Kils prästgård; Axberg, Dylta; Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Hidinge, Svenshyttan; i mell. N. Almby, Sundby; Lännäs, Hampetorp; Hallsberg (förf.). Måttligt.

*H. *crassescens* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I Herb. Hier. Scand. Cent. VI, n:o 71, 72.

Varierar med afseende på bladens form, styfhet etc. Stundom finnes ett tydligt stjälkblad med bred skifva. I trakten af Örebro har jag funnit följande former:

a högväxt med långa, grofva glandler i holkarna;

β kortväxt med svarta, stora glandler;

γ kortväxt med små, hvita glandler.

De tätt sällda, trubbiga rosettbladen och den långhåriga, gaffelgreniga stjälken karakterisera dessa former såsom tillhörande samma underart.

Förekommer på fet, kalkhaltig, lerig eller stenbunden, sandig jordmån. Är omkring Örebro en bland de allmännaste Pilosella-formerna. I nor. N. Kils prästgård; Ringkarleby, Myrö; Glanshammar, Nytinge; Örebro, flerstädes t. ex. Adolfsberg; i väst. N. Tysslinge, Latorp och Garphyttan; Skagershult, Porla; i mell. N. Asker, Kilsmo (förf.).

Utom Närke funnen vid Frövi.

*H. *virescens* FR.

I nor. N. Axberg, Dylta; Gräfve by, vid järn-

vägsstationen; Örebro, Sommarro (förf.), Norra sandgropen. (T. SVEDBERG).

H. **subtiliceps* DAHLST.

β *robustius* n. var.

Tafel. VI. Fig. 37—40.

*Obscure virescens. Folia spathulato-lingulata vel lingu-
lata. Scapi furcati.*

Rhizoma sat tenue. *Stolones* (fig. 40) foliis lanceolatis, decrescentibus instructi, sat dense albido-pilosi, densiuscule floccosi. *Folia* exteriora (fig. 37) spathulato-lingulata, parce pilosa, subtus leviter stellata, intermedia et intima (fig. 38, 39) \pm obovato—lingulato-lanceolata vel lingulata, obtusa vel acutiuscula, supra obscure viridia, sparsim setulosa, subtus cano—glauco-viridia, sparsim pilosa, sat densiuscule floccosa. *Scapi* 8—25 cm. alti, furcati, pilis \pm densis obtecti, inferne virescentes, stellati, superne colorati, floccosi, glandulis crebris vestiti. *Involucrum* sat minutum, 8—10 mm. longum, 6—7 mm latum, *atro-virescens*. *Squamæ* plurimæ 1,5 mm. latæ, viridi-marginatæ, floccosæ, glandulis nigris vel cerinis, densis—crebris et pilis nullis vel raris—sparsis obtectæ, exteriores obtusiusculæ, breves, intermediæ longe acutæ, intimæ subulata. *Calathidium* flavum—citrinum. *Ligulæ* marginales vix laceratæ, late purpureo-vittatæ.

Står ganska nära *H. linguatifolium*, från hvilken den skiljes på den mörkgröna färgen samt de vid basen smalare holkarna, som af de mörka glandlerna erhålla en svartgrön färg.

På en järnvägsbank.

I mell. N. Kumla station (förf. 1900). Sparsamt.

H. **linguatifolium* n. subsp.

Virescens. Folia spathulato-lingulata vel lingulato-lanceolata. Scapi furcati.

Rhizoma sat tenue. *Stolones* foliis lanceolatis, decrescentibus instructi, sat dense albido-pilosi, den-

siuscule floccosi. *Folia* exteriora spathulato-lingulata, obtusa, parce pilosa, subtus leviter stellata, interiora \pm elongato—lingulato-lanceolata vel lingulata, obtusa vel acutiuscula, supra viridia, sparsim et longe setulosa, subtus sparsim pilosa, sat densiuscule floccosa, dilute cano-viridia, nervis sæpe prominentibus. *Scapi* 8—12 cm. alti, sæpissime furcati, stellato-floccosi, pilosi, superne glandulis densis, cerinis obtecti. *Involucrum* sat minutum, 7—8—10 mm. longum, 5—7 mm. latum, cano-virescens. *Squamæ* plurimæ 1,5 mm. latæ, dorso \pm late obscuro, \pm stellato-floccosæ, glandulis cerinis, densis et pilis nullis vel raris—sparsis obtectæ, exteriores obtusiusculæ, breves, interiores longe acutæ, intimæ subulatæ. *Calathidium* 20 mm. latum, flavum—citrinum. *Ligulæ* marginales vix laceratæ, \pm purpureo-vittatæ.

Utom med föregående är denna form äfven besläktad med *H. *suivalense* NORRL. Från denna senare skiljes den genom ej hvitkantade holkfjäll och upphöjdt nerviga, mera filtudna blad. Synes ock stå nära *H. linguatum* DAHLST., som dock vanligen har enkla korgskaft och smalare holkfjäll samt mera trubbiga rosettblad.

Rullstensås.

I mell. N. Hallsberg (förf. 1895)

*H. *magnifolium* DAHLST.

DAHLST. Herb. Scand. Cent. VI, n:o 75.

Taf. VI. Fig. 41—44. Taf. VII. Fig. 45.

Prasino-æruinosum. Folia spathulata, maxima. *Scapi furcati, dense pilosi.*

Rhizoma sat crassum. *Stolones* (fig. 45) elongati, sat crassi, fere homophylli, pilis albidis, patentibus atque mollibus vestiti, foliis lingulato-elongatis instructi. *Folia* basalia rosularia maxima, exteriora (fig. 41, 42) breviter spathulata, interiora (fig. 43, 44) obovato-oblonga, ad 25—30 mm. lata, in petiolum latum attenuata, apice rotundata—obtusa vel brevis-

sime mucronata, prasino-æruginosa, supra subglabra, in petiolo setulis sparsis vestita, subtus subpilosa (præcipue in nervo dorsali), parce stellata. *Scapi* 1—4, ad 20 cm. alti, 1—2-squamosi, crassiusculi, furcati, curvati vel flexuosi, infra medium læte virescentes, minus dense floccosi, sub involucro colorati, dense cano-floccosi, glandulis densis usque ad basin et setulis longis (ad 5 mm.) dense vestiti. *Involucrum* magnum, 10—12 mm. longum, 8 mm. latum, atro-virescens, basi rotundatum—truncatum. *Squamæ* plurimæ ad 1,5, mm. latæ, exteriores breves, dilutæ, immarginatæ, lanceolatæ, interiores lineari-lanceolatæ, pilis longis, densis, sordidis basi nigra glandulis sparsis, immixtis obtectæ, dorso obscuro, \pm sparse stellato, viridi--marginatæ, apice vix coloratæ. *Calathidium* 20—30 mm. latum, sulphureo-citrinum. *Ligulæ* marginales sat profunde laceratæ lobulis curvatis.

Genom de stora och breda, på båda sidor grönaktiga (ofvan n. ärggröna, under mera rent gröna) bladen, de gaffelgreniga, tätt långhåriga korgskaften och de stora, mörka, långhåriga holkarna är denna form synnerligen väl skild från de andra inom Närke funna *Pilosella*-formerna. Stjärnluddet på rosettbladens undersida är ganska glest och aftager ännu mera på de yttersta bladen, där det ofta knappast är märkbart. Till habitus påminner denna form rätt mycket om *H. suecicum* FR., af hvilken bredbladiga former påträffats flerstädes inom Närke.

Ej funnen inom Närke utan ett stycke in i Västmanland, nämligen vid Frövi, men torde dock finnas inom förstnämnda provins.

II. *Auriculina*.

H. Auricula L.

Torra sluttningar, rullstensåsar, sandfält och ängs-
mark allmän.

H. Auricula **melancilema*. N.

C.v. Näg. u. A. Pet.: Die Hier. Mitteleur. pag. 187.

I nor. N. Kils prästgård; Götlunda, Sickelsjö; i mel. N. Viby, Vretstorp (förf.). Måttligt.

H. succicum FR.

Varierar stundom med mörka stift och närmar sig då *H. *cochleatum* NORRL.

Fuktiga ängar.

I nor. N. Axberg, Dylta; Örebro, Oset, Adolfsberg m. fl.; i väst. N. Tysslinge, Latorp; Hidinge, Svenshyttan; Qvisbro, Svartå; Skagershult, Porla; Ny-sund; i mell. N. Hallsberg; Almby, Markkärret; Viby, Vretstorp; i söd. N. Lerbäck, Åsbro (förf.). Måttligt.

En form med smala, upprätta blad är funnen utom området i kärr vid Elfshyttan i Vikers socken i Västmanland. Den upprätta bladformen är anmärkt vara för sumpväxter egendomlig (jämf. H. Nilsson: Bot. Centr. bl. 1898 n:o 40).

*H. *cochleatum* NORRL.

I nor. N. Kil, Lockhyttan och prästgården; i väst. N. Qvisbro, Svartå; i mell. N. Asker, Stockebäck (förf.). Måttligt.

Äfven funnen vid Linde, Björkhyttan (förf.)

III. *Collinina*.

H. aurantiacum L.

Förvildad flerstädes.

I. nor. N. Örebro, Oset (I. ALMSTRÖM); Ringkarleby, nära kyrkan; Örebro, Hagalund ("Hedera"); ¹⁾ i mell. N. Sköllersta, Pålsboda; Ekeby, mell. kyrk. ö. komministerparken ("Hedera"); i söd. N. Bodarna (C. HARTM.). ²⁾

Talrikt vid Oset.

IV. *Cymosina* och mellanformer.

H. cymosum L.

¹⁾ Spridda bidr. till Nerikes flora, samlade af föreningen "Hedera" i Örebro (Bot. Not. 1886).

²⁾ Nerikes flora, Örebro 1866.

*H. *stiptotrichum* ALMQU.

DAHLST. Bidr. I.

I ängar.

I mell. N. Asker, Stockebäcks äng (förf.). Spar-
samt.

β oelandicum DAHLST.

I nor. N. Axberg, Dylta.

Äfven funnen vid Frövi (förf.).

*H. *leptadenium* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. II, n. 18.

I väst. N. Skagershult, Porla; Qvisbro, Svartå
(förf.). Talrikt.

*H. *setigeriforme* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. *H. setigerum* FR.

Torra, soliga sluttningar.

I nor. N. Axberg, Dylta (förf.); Örebro, Hjärsta
(H. APPELGREN); i mell. N. Asker, Stockebäck; Halls-
berg, på järnvägsbanken (förf.); Hardemo; Viby (trol.=
cymosum L. Ner. fl. C. HARTM.); i söd. N. Hammar,
Bastedalen (förf.). Måttligt.

*H. *Uplandiae* (N. P.) emend.

β subsetigerum DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. I, n. 30.

Öppna, soliga lokaler.

I nor. N. Kils prästgård, Blankhult; Örebro,
Hjärsta, Sommarro; i väst. N. Tysslinge, Latorp; i
mell. N. Kumla, Yxhult; Ekeby, järnvägsbanken (förf.).
Talrikt.

H. pubescens (LINDBL.).

*H. *pubescens* (LINDBL. p. p.) DAHLST. Bidr. I.

Öppna, gräsbevuxna platser.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Ska-
gershult, Porla; i mell. N. Hallsberg; Sköllersta, Pål-
s-boda; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Måttligt.

*H. *curyanthelum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs fasc. I, n:o 34 fasc. II, n:o 19.

Torra sandiga ställen.

I nor. N. Örebro, i en sandgrop på vägen till Hofsta; i mell. N. Ekeby, på järnvägsbanken (förf.). Talrikt.

H. macranthelum (N. P.)

*H. *macranthelum* N. P.

DAHLST. Bidr. I.

I mell. N. Asker, Stockebäcks äng (förf.); i söd. N. Askersunds socken, Edö (A. E. TROLANDER). Sparsamt.

H. glomeratum FROEL.

*H. *glossophyllum* NORRL.

DAHLST. Bidr. I. exs. fasc. I, n:o 27.

Öppna ställen, åkrar, dikeskanter, backar, sandiga ställen etc.

I nor. N. Kils prästgård; Glanshammar, Nyttinge; Örebro, Oset, Södra sandgropen; i väst. N. Skagershult, Hasselfors; Tysslinge, Garphyttan; i mell. N. Sköllersta, Käfvesta; Kumla, Yxhult (förf.). Måttligt.

*H. *dubium* L.

C. v. NÄGELI u. A. PETER.

Öppna platser.

I nor. N. Örebro; Långbro, nära Lindbacka; i väst. N. Tysslinge, Hökerkulla (förf.). Sparsamt.

*H. *glomerosum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. I, n:o 26.

I väst. N. Skagershult, Hasselfors (förf.). Sparsamt.

*H. *glomeratulum* ALMQU.

DAHLST. Bidr. I. Hier. exs. fasc. I, n:o 25; fasc. III, n:o 13.

Åkrar, dikeskanter, järnvägsbankar etc.

I nor. N. Götlunda, Sickelsjö; Axberg, Dylta; Örebro, Oset m. fl. st.; i väst. N. Qvisbro, Svartå; Tysslinge, Hökerkulla; Bodarna, Laxå; i mell. N.

Almby, Äskog; Lännäs, Hampetorp; Sköllersta; i söd. N. Lerbäck, Nyckelhult (förf.). Talrikt. Äfven funnen vid Frövi.

β hirtius DAHLST.

DAHLST. Bidr. I.

I nor. N. Ringkarleby, Myrö; Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; i mell. N. Hallsberg; Almby, Sundby; Asker, Stockebäck (förf.); Kräklinge (H. KIHLESTEDT). Måttligt.

*H. *tenerescens* NORRL.

NORRL. Bidr. till Hier. fl. i Skand. 1888.

Öppen ängsmark.

I nor. N. Långbro, nära Lindbacka; Örebro, Sommarro; i väst. N. Hidinge, Svenshyttan; Qvisbro, Svartå och Mullhytteomon; i söd. N. Lerbäck, Åsbro (förf.); Askersund, Lilla Bro (O. WIJKSTRÖM) Måttligt—talrikt.

*H. *chætophorum* DAHLST.

DAHLST, Bidr. I.

Järnvägsbanken.

I mell. N. Hallsberg (förf.). Talrikt.

H. auriculinum. ALMQU.

*H. *asciadium* N. P.

DAHLST. Bidr. I. *H. collinum* FR.

Åkerrenar och dikeskanter.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg (förf.); Axberg nära kyrkan (Fru E. EKMAN); i väst. N. Hidinge, Hidingebro (förf.). Måttligt.

V. Præaltina.

H. florentinum ALL.

*H. *septentrionale* NORRL.

NORRL. Anteckn. öfv. Finlands Pilos. 1884. *H.*

**albidobracteum* N. P. *pilosius* N. P. NÄGELI u. PETER anf. st. p. 543 DAHLST. Bidr. I. ¹⁾

¹⁾ Jämf. E. ADLERZ: Några nya Hieracium-former och Hieracium-lokaler p. 137, 138 (Bot. Not. 1901).

I åkrar och vid dikeskanter.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Knista, Fjugesta (förf.) Spars.—måttligt.

Först inom länet anträffad vid Linde, Björkhyttan (I. ALMSTRÖM).

H. **brachychætum* n. subsp.

Taf. VII. Fig. 46—51.

Folia obovato-lanceolata vel obovato-spathulata, subtus ± stellata. Involucrum minutum.

Rhizoma breve, crassiusculum, rosuliferum. *Caulis* ± gracilis, 50—60 cm. altus, leviter flexuosus, infra medium 2—3-folius, ± stellatus, passim inferne setis brevibus sat densis, superne setis et glandulis sparsis vestitus. *Folia* prasina—glaucescencia; rosularia exteriora (fig. 46, 47) late obovato-spathulata—spathulata, glabra vel setulis sparsis marginibus obsita, intermedia obovato-lingulata, intima (fig. 48) obovato-lanceolata, cuspidata, supra sparsim pilosa, marginibus pilis mediocribus ciliata, subtus ± stellata vel fere nuda, in nervo dorsali dense pilosa. *Folia* caulina (fig. 49, 50, 51) obovato-lanceolata—lanceolata, cuspidata, stellata et pilosa ut folia rosularia. *Anthela* paniculata, sat laxa, 15—40-cephala, ramis tenuibus, ± patentibus et acladio 6—15 mm. longo dense stellatis, pilis *brevibus* basi nigra sparsis et glandulis ± densis, immixtis obsitis, pedicellis sub involucris floccosis. *Involucrum* 5—6 mm. longum, 3 mm. latum, basi parum decurrens, postea ovoideum, viridi-grisescens. *Squamæ* exteriores lanceolatae, intermediae e basi 1—1,5 mm. lata lineari-lanceolatae, breviter acutae, omnes dorso obscuro, dense stellato vel sat floccoso, pilis basi nigra et glandulis nigris, densis adperso, late albido-marginatae. *Calathidium* læte luteum.

Denna vackra och väl utpräglade form står onekligen närmast *H. septentrionale*. Med denna har den flera likheter, såsom den höga, resliga stjälken, de talrika blomkorgarna, holkfjällens breda, ljusa kanter

och de blågröna örtbladen. En närmare undersökning visar dock, att olikheterna äro så betydliga, att de båda formerna måste uppfattas såsom skilda underarter. Den vanligen rent gröna stjälken (blott längst ned vid basen är den rödaktig) är starkt stjärnluden och nedtill tät och kort borsthårig. De borstlika håren vid stjälkens nedre del äro omkring 1 mm., säll. 1,5—2 mm. långa, (hos *H. septentrionale* äro motsvarande hår 3—4 mm). Stjärnhåren sträcka sig ända ned till basen ofvanför rosettbladens fästpunkt. Bladen äro ganska breda med största bredden ofvan midten, de yttre rosettbladen spadlika eller omvänt äggrundt spadlika. De följande äro mera utdragna, äggrundt tunglika och de innersta med spets. Stjälkbladen äro korta, omvänt äggrundt lansettlika. Alla bladen äro otydligt småtandade eller helbräddade, vanligen kanthåriga och stundom gleshåriga på öfre sidan och undersidans hufvudnerv. På undersidan äro de (utom de yttersta rosettbladen) mer eller mindre stjärnhåriga. Genom det rika stjärnluddet på stjälk och blad skiljer denna underart sig genast från former af *H. septentrionale*.

Blomkorgarna äro något mindre än hos *H. septentrionale* och ganska talrika med mörkt gula blommor. Holkarna äro ljusa, grågröna; korkskaften klädda med korta hår; hos *H. septentrionale* äro korgskaften hårlösa eller försedda med spidda, långa hår.

I en öppen äng och på dikeskanter.

I väst. N. Tysslinge, Hökerkulla (förf. 1900).
Talrikt.

Archieracia.

I. Silvatica.

H. silvaticum (L.) ALMQU. (coll.)

*H. *stenolepis* LBG.

DAHLST. Bidr. II. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 1, 2.
Bergiga skogsängar.

I nor. N. Ringkarleby, Myrö; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan (förf.). Sparsamt.

*H. *caesiiflorum* ALMQU.

DAHLST. Bidr. II. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 12. Ängsmark.

I nor. N. Glanshammar, Nyttinge, Örebro, Sommarro (förf.); Axberg, Dylta (T. SVEDBERG); i mell. N. Tysslinge, Garphyttan, Höglunda etc; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Måttligt.

Äfven funnen vid Frövi.

*H. *silvaticum* (L.) ALMQU.

DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. I, n:o 46. fasc. II, n:o 23.

Löfängar.

I nor. N. Glanshammar, Nyttinge; i väst. N. Skagershult, Porla; Tysslinge, Garphyttan; i mell. N. Asker, Folketorp; Sköllersta, Käfvesta; i söd. N. Lerbäck, Gropdalen (förf.). Måttligt.

*H. *prolixum* NORRL.

NORRL. Bidr. & Herb. Mus. fenn. DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 46.

Skuggiga ängar.

I nor. N. Glanshammar, Nyttinge; Ringkarleby, Myrö; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; i mell. N. Mellösa, Göksholm (förf.). Måttligt.

*H. *caesionigrescens* FR.

STENSTR. Värml. Arch.

Ängsmark

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Sparsamt.

*H. *maculosum* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 47, fasc. II, n:o 24, fasc. IV, n:o 55.

Stenbunden ängsmark.

I nor. N. Örebro, Sommaro; Götlunda, Sickelsjö; Glanshammar, Skala (förf.); Ringkarleby, Ram-

stena (K. KRISTOFFERSON); i väst. N. Qvisbro, Svartå (förf.). Sparsamt.

*H. *pendulum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II. Hier. exc. fasc. I, n:o 48.

Stenbunden ängs- och skogsmark,

I nor. N. Glanshammar, Nyttinge; Axberg, Dylta; Kil, Lockhyttan, (afvik. form) (förf.). Måttligt—sparsamt.

H. triangulare (ALMQU.)

*H. *triangulare* ALMQU.

STENSTR. Värml. Arch. Dahlst. Bidr. II.

Öppen, bergig ängsmark.

I nor. N. Axberg, Åbyberget (förf.) Götlunda (C. A. VESTLUND).

*H. *subtriangulare* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Hier. exc. fasc. III, n:o 35.

I väst. N. Tysslinge, Höglunda (förf.). Måttligt såsom föregående.

H. lacerifolium ALMQU.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier. exc. fasc. III, n:o 33.

Ängar.

I nor. N. Kil, Klockhammar (förf.); Axberg (K. KJELLMARK); i väst. N. Tysslinge, Latorp, Höglunda, Garphyttan; i mell. N. Hallsberg, Herrfallsängen; Almby, Sundby (förf.). Talrikt—måttligt.

H. pellucidum LÆST.

H. melanolepis ALMQU. STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier. exc. fasc. I, n:o 58, fasc. IV, n:o 58. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 31, 32.

Öppna och delvis beskuggade platser.

I nor. N. Kil, Klockhammar (förf.); Axberg, Åbyberget (K. KJELLMARK); i väst. N. Tysslinge, Höglunda; Skagershult, Porla (förf.). Sparsamt.

H. serratifrons ALMQU. (coll.)*H. *Stenstrœmii* DAHLST.*H. pellucidum* LÆST. forma STENSTR. Värml. Arch.*H. subcrassum* ALMQU. forma. DAHLST. Hier. exs. fasc. III, n:o 40. Bidr. II.

Stenbunden ängsmark.

I väst. N. Qvisbro, Svartå (förf.). Måttligt.

*H. *serratifrons* ALMQU. descr.*H. silvat.* subsp. 11 pellucid. Læst. var. 1. ALMQU. stud. p. XX. *H. crispulum* DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 61. Bidr. II.

Löfängar.

I nor. N. Götlunda (C. A. VESTLUND); i väst. N. Qvisbro, Svartå; i mell. N. Asker, Folketorp och Stockebäck (förf.). Måttligt.

H. meticeps ALMQU.*H. silv.* subsp. 11 *pellucidum* (f. *primaria*) ALMQU. stud. p. XIX. DAHLST. Hier. exs. fasc. IV, n:o 57 Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 41. Bidr. II.

I äng. såsom föreg.

I väst. N. Hidinge, Svenshyttan (förf.). Måttligt.

*H. *canipes* ALMQU.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. II, n:o 42. Herb. Hier. Scand. Cent. V, n:o 27. Ängar, ofta på skuggiga platser.

I nor. N. Götlunda, Hamrarna; Kil, Lockhyttan; Axberg, Dylta; Glanshammar, Skala; i väst. N. Skagershult, Porla nära Testen; Tysslinge, Hökerkulla; i mell. N. Kumla, Yxhult; Asker, Stockebäck; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan och Gropdalen; Hammar, Bastedalen (förf.). Talrikt.

*H. *subobscurans* DAHLST.

DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 40.

I väst. N. Skagershult, Hasselfors (förf.). Sparsamt.

H. ciliatum ALMQU.*H. silvat.* subsp. 7 *ciliatum* ALMQU. stud. p. XVI.

DAHLST. Bidr. II Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 59.

Ängar.

I nor. N. Götlanda, Hamrarna (förf.). Måttligt.

H. integratum DAHLST. (coll.).

*H. *variicolor* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier.
exs. fasc. I, n:o 53. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o
57, Cent. II, n:o 68.

Ängsmark.

I väst. N. Tysslinge, Höglunda (förf.). Sparsamt.

*H. *integratum* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier.
exs. fasc. II, n:o 32, 33. Herb. Hier. Scand. Cent.
V, n:o 35.

Löfängar.

I väst. N. Tysslinge, Latorp, Höglunda; Hidinge,
Svenshyttan; i mell. N. Kumla, Yxhult; Asker, Stocke-
bäck (förf.). Måttligt.

*H. *munduliforme* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 53.
Stenbunden mark.

I nor. N. Örebro, Sommarro (förf.). Sparsamt.

*H. *grandidens* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. I, n:o 54, 55.

I gräsvallar.

I nor. N. Örebro, Stora holmen (förf.). Sparsamt.

*H. *sparsidens* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II. Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 66.

Löfängar.

I nor. N. Kil, Blankhult; Axberg; Dylta; i söd.
N. Svennevad, i ängar nära kyrkan (förf.). Sparsamt
—måttligt,

H. tenebricosum DAHLST.

*H. *tenebricosum* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. I, n:o 51. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 73. Löfångar.

I nor. N. Kil, Klockhammar; i väst. N. Knista, Fjugesta; i mell. N. Sköllersta, Käfvesta; i söd. N. Lerbäck, Gropdalen (förf.). Sparsamt—måttligt.

*H. *mediiforme* G. ANDS. MALME.

Bot. Not. 1890 och 1896. DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. X, n:o 27.

I väst. N. Hidinge, Svenshyttan; Knista, Fjugesta (förf.). Måttligt.

*H. *Hægerstræmii* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II.

I väst. N. Skagershult, Hasselfors (förf.). Sparsamt.

H. prætenerum (ALMQU.)

*H. *persimile* DAHLST.

DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. II, n:o 43, 44. Löfångar.

I nor. N. Axberg, Dylta; i mell. N. Almy, Sundby; Hallsberg, Herrfallsängen; Asker, Stockebäck (förf.). Måttligt.

*H. *prætenerum* ALMQU. descr.

DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. II, n:o 39, 40. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 74.

Skogsängar.

I nor. N. Kil, Lockhyttan och Blankhult (förf.). Måttligt.

H. orbicans ALMQU.

STENSTR. Värml. Hier. DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc. III, n:o 38. Herb. Hier. Scand. Cent. I, n:o 69. Löfångar.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan och Hökerkulla (förf.). Sparsamt.

H. latilobum ALMQU.

DAHLST. Bidr. II. Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 91.

Ängsmark.

I nor. N. Axberg, Kyrkberget (K. KJELLMARK).
Måttligt.

H. sarcophyllum (STENSTR.)

*H. *sarcophyllum* (STENSTR.

Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier. exs. fasc.
III, n:o 36, 37, fasc. IV, n:o 56.

I stenbunden mark bland buskar.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan; i söd. N. Ham-
mar, Bastedalen (förf.). Måttligt.

*H. *expallidiforme* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier.
exs. fasc. II, n:o 25. Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 95.

Löfångar.

I nor. N. Axberg, Dylta; i väst. N. Tysslinge,
Höglunda; Hidinge, Lanna (förf.). Måttligt.

H. sagittatum (L.B.G.)

*H. *marginellum* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier.
exs. fasc. III, n:o 41. Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 86.

Ångar och Skogsmark.

I nor. N. Kil, Skogatorp; Axberg, Qvinnersta-
torp; Glansh., Nytinge (förf.); Örebro, Sommarro (T.
SVEDBERG); i väst. N. Hidinge, Svenshyttan; Tysslinge,
Garphyttan; Qvisbro, Svartå; i mell. N. Mellösa,
Göksholm (förf.). Måttligt—talrikt.

*H. *sagittatum* L.B.G.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. II. Hier.
exs. fasc. III, n:o 42. Herb. Hier. Scand. Cent. I,
n:o 89.

Löfångar.

I nor. N. Kil, Blankhult; Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Tysslinge, Latorp och Höglunda; Hidinge, Svenshyttan; i mell. N. Almby, Sundby; Kumla, Yxhult (förf); Sköllersta, Pålsboda (J. Sjöholm); i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Måttligt.

*H. *subunctiusculum* DAHLST.

β crassipilum DAHLST.

I väst. N. Skagershult, Porla (förf.). Sparsamt.

II. Murora.

H. murorum (L.) ALMQU. (coll.)

*H. *constrictum* (NORRL.)

NORRL. Bidr. DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. X, n:o 50.

Ängsbackar.

I nor. N. Kil, prästgården, Blankhult; i väst. N. Hidinge, Hidingebro; Qvisbro, Svartå; i mell. N. Almby, Sundby, Mark; Lännäs, Hampetorp (förf.). Måttligt. Utom Närke vid Linde, Björkhyttan.

H. caesium FR. (coll.)

*H. *caesium* FR.

H. bifidum LBG. i Hn. fl. ed. 11 p. 45. *H. *caesium* FR. DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 48, 49. Herb. Hier. Scand. Cent. IV, n:o 10.

Ängsmark och på klippor.

I väst. N. Hidinge, Svenshyttan; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Sparsamt—måttligt.

*H. *galbanum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 70, 71, Herb. Hier. Scand. Cent. IX, n:o 54, 55.

Ängsmark.

I nor. N. Kil, Lockhyttan (förf.); i väst. N. Tysslinge, Garphyttan (T. Svedberg). Sparsamt.

*H. *exaltatum* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier.

exs. fasc. I, n:o 76. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 24.

Funnen blott utom området vid Frövi (förf.). Sparsamt.

*H. *basifolium* (FR.) ALMQU.

H. caesium LBG. Hn. fl. ed. 11 p. p. *H. basifolium* ALMQU. STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 73, 74, 75.

Ängar och öppna platser.

I nor. N. Kil, Blankhult; Axberg, Dylta och Åbyberget; Glanshammar, Nytinge (förf.); Ringkarleby, Ramstena (T. SVEDBERG); Örebro, Oset (I. ALMSTRÖM); i väst. N. Tysslinge, Höglunda och Garphyttan; Hidinge, Svenshyttan (förf.). Måttligt.

Utom området funnen vid Nora (E. VRANG) och Vikar, Bengtstorp (förf.).

H. caesiomurorum LBG.

H. caesium LBG. Hn fl. ed. 11 p. p. *H. caesiomurorum* LBG. STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 64—66. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 46, 47.

Ängsmark.

I nor. N. Kil, Blankhult; i väst. N. Hidinge, Svenshyttan; i mell. N. Kumla, Yxhult; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.). Måttligt.

H. porrigens (ALMQU.).

*H. *porrigens* ALMQU.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 67, 68. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 35, 36.

Ängar.

I väst. N. Qvisbro, Svartå; Skagershult, Hasselfors; Hidinge, Lanna; i mell. N. Kumla, Yxhult; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Sparsamt.

Utom Närke funnen vid Nora.

*H. *resupinatum* ALMQU.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier.

exs. fasc. IV, n:o 73, 74. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 37, 38.

Ängar och bergsluttningar.

I nor. N. Götlunda, Sickelsjö; Axberg, Åbyberget, Dylta; Ringkarleby, Myrö; i söd. N. Hammar, Bastedalen, Dalmark (förf.). Måttligt.

*H. *orbolense* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch, DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 40, 41.

Backsluttningar.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; Axberg, Dylta (förf.). Sparsamt.

*H. *reclinatum* ALMQU.

DAHLST. Hier. exs. fasc. IV, n:o 76. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 39. DAHLST. Bidr. III.

Ängsmark.

I nor. N. Götlunda (E. A. BLOMBERG); i väst. N. Tysslinge, Garphyttan, Latorp; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.). Sparsamt.

H. acroleucum STENSTR.

*H. *acroleucum* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 60, fasc. III, n:o 46. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 75, 76.

Ängar och öppna platser.

I nor. N. Götlunda, Hamrarna; Axberg, Åbyberget etc.; Hofsta (förf.); Kil, Blacksta (A. CALLMÉ); Glanshammar, n. kyrkan (T. SVEDBERG); i väst. N. Tysslinge, Latorp; Qvisbro, Svartå; Hidinge, Svenshyttan, Lanna; Skagershult, Hasselfors; i mell. N. Almby, Äskog, Kumla, Yxhult; i söd. N. Askersund; Hammar, Bastedalen; Svennevad, i ängar nära kyrkan (förf.). Måttligt—talrikt.

*H. *striaticeps* DAHLST.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Hier. exs. fasc. II, n:o 61.

Ängsbackar och bland buskar.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; i väst. N. Qvisbro, Svartå; (förf.).

H. vulgatum (FR.) p. p.

*H. *vulgatum* (FR. p. p.) ALMQU.

ALMQU. Stud. öfv. sl. Hier. STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 92. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 89, 90.

Ängar och backar allmän.

*H. *vulgatiforme* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 93. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 91, 92.

Ängar och backslutningar.

I nor. N. Götlunda, Hamrarna; Axberg, Dylta (förf.). Sparsamt.

H. macrotonum DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 98, 99. Herb. Hier. Scand. Cent. IV, n:o 54.

Öppna, gräsbevuxna platser.

I nor. N. Örebro, nära Kullen; i väst. N. Qvisbro, Svartå (förf.). Talrikt—måttligt.

H. pinnatifidum (LÖNNR.)

*H. *pinnatifidum* LÖNNR.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 84, 85, Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 86.

Ängar och torra backar.

Förekommer äfven såsom *β vivaria*. I nor. N. Glanshammar, n. kyrkan (T. SVEDBERG); Axberg, Kyrkberget, Dylta; i väst. N. Tysslinge, Latorp; Hidinge, Lanna; i mell. N. Almby, Sundby; Viby, Vretstorp; i söd. N. Hammar, Bastedalen (förf.). Talrikt.

H. turbiniceps (DAHLST.)

*H. *turbiniceps* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc IV, n:o 80.
Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 56.

Fuktig ängsmark.

I nor. N. Axberg, Gottersättersmossen (K. KJELLMARK); i väst. N. Tysslinge, Garphyttan (förf.). Sparsamt.

H. subramosum (LÖNNR.)

*H. *subramosum* LÖNNR.

β *plicatiforme* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. I, n:o 82, 83
Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 54, 55.

Öppna, gräsbevuxna platser.

I nor. N. Glanshammar (A. RINGSSELLE enl. DAHLST.);
Kil, Klockhammar; Axberg, nära prästgården; Örebro,
Adolfsberg; i väst. N. Skagershult, Porla; Qvisbro,
Svartå; i mell. N. Almby, Sundby; i söd. N. Sven-
nevad, i ängar nära kyrkan (förf.); Askersund (A.
S. TROLANDER enl. DAHLST.). Sparsamt—måttligt.

γ **xanthostylum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III., *H. subbr. v. plicatiforme* Hier.
exs. fasc. II, n:o 91.

I väst. N. Tysslinge, Latorp (förf.); i mell. N.
Hjälmarens södra strand (A. CALLMÉ enl. DAHLST.).
Sparsamt.

δ *trichellum* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. III, n:o 51.

I nor. N. Örebro, Reträtten; i väst. N. Tysslinge,
Garphyttan; Hidinge, Svenshyttan (förf.). Sparsamt
—måttligt.

H. irriguum (FR.)

*H. *lepidulum* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III, Hier.
exs. fasc. III, n:o 47. Herb. Hier. Scand. Cent. II,
n:o 77.

Ängar.

I nor. N. Axberg, nära prästgården; Örebro, Re-

träppen; i väst. N. Hidinge, Lanna; Knista, Fjugesta; i mell. N. Viby, Geråsen; Lännäs, Hampetorp; i söd. N. Svennevad, i ängar nära kyrkan; Hammar, Bastedalen (förf.). Sparsamt.

*H. *subirriguum* DAHLST.

C. O. v. PORAT kungsörtr. Hier. Bot. Not. 1894.
DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. IV, n:o 39.

Ängsmark.

I nor. N. Kil, Blankhult; Örebro, Oset, Adolfsberg; i väst. N. Hidinge, Lanna (förf.). Måttligt.

*H. *punctilliceps* K. JOH. *H. frondosum* LÖNNR.

I söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.). Sparsamt.

H. anfractum (FR.)

*H. *anfractum* (FR. ex p.) ALMQU.

ALMQU. in Thed. Fl. et in Stud. DAHLST. Bidr. III.
Hier. exs. fasc. II, n:o 69. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 61, 62.

Skogsängar och bergsluttningar.

I nor. N. Axberg, Gottersätersmossen (K. KJELLMARK); Örebro, Reträtten (förf.). Sparsamt.

*H. *oinopolepis* G. A. N MALME.

DAHLST. Bidr. III. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 78.

I väst. N. Qvisbro, Svartå (förf.). Sparsamt.

*H. *subampliatum* DAHLST.

H. anfr. v. *latifolium* LBG. DAHLST. Bidr. III.
Hier. exs. fasc. III. n:o 50. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 80.

Förekommer på likartade lokaler som *H. anfractum*.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan; Knista, Fjugesta (förf.). Sparsamt.

Utom Närke tagen vid Linde, Björkhyttan (förf.).

H. diaphanoides (LBG.)

*H. *diaphanoides* LBG.

LINDEB. Hier. Bidr. 1882. *H. murorum* § *medium*

LBG i HN fl. ed. 11 p. 43 DAHLST. Hier. exs fasc I, n. 86. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 84 Bidr. III.

Ängar, dikeskanter etc.

I nor. N. Kil, Ramshyttan, Lockhyttan; Örebro, Reträtten, Adolfsberg (förf.); Långbro, Hagaby (T. SVEDBERG); i väst. N. Tysslinge, Hökerkulla, Latorp, Garphyttan; Skagershult, Porla; Hidinge, Lanna; Bodarna, Laxå; Qvisbro, Svartå; Nysund, Vårbo; i mell. N. Kumla, Yxhult; Asker, Stockebäck; Sköllersta, Käfvesta (förf.). Talrikt.

H. diaphanum (FR.)

*H. *diaphanum* FR.

β *pseudodiaphanum* DAHLST.

*H. *diaphanum* FR. STENSTR. Värml. Arch. (exclus. synonym.). *H. diaph. f. vulgaris* DAHLST. Hier. exs. fasc. II, n:o 76, 77. fasc. IV, n:o 89. Herb. Hier. Scand. Cent. II, n:o 83.

Ängsmark.

I nor. N. Axberg, nära prästgården; i väst. N. Skagershult, Porla; i söd. N. Svennevad, i ängar nära kyrkan (förf.). Måttligt.

*H. *subrigidum* ALMQU.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. IV, n:o 56.

I nor. N. Axberg, nära Gottersätersmossen (K. KJELLMARK).

III. Rigida.

H. rigidum (HN.) ALMQU. (coll.)

*H. *mixopolium* DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. *H. rig. *glareosum* LÖNNR. *H. rig. *grisecllum* DAHLST. Hier. exs. fasc. III, n:o 58, 59.

Ängar ofta bland buskar.

I nor. N. Axberg, Dylta; Örebro, Adolfsberg; Långbro, nära Lindbacka (förf.); Götlunda (C. A.

BLOMBEG); i väst. N. Tysslinge, Hökerkulla (T. SVEDBERG); i söd. N. Svennevad nära järnvägsstation (förf.). Utom Närke äfven funnen vid Linde, Björkhyttan (förf.).

En något afvikande form (*H. mixopolioides* DAHLST.) är funnen i nor. N. Götlunda, Järnäs; i söd. N. Askersund samt vid Ervalla (förf.). Måttligt—talrikt.

*H. *rigidum* HN.

HARTM. Skand. fl. ed. I (1820). DAHLST. Bidr. III. Herb. Hier. Scand. Cent. V, n:o 77.

Ängsbackar.

I nor. N. Långbro, nära Lindbacka; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan; Svennevad, nära järnvägsstation; Hammar, Bastedalen (förf.). Måttligt.

*H. *multidens* n. subsp.

Taf. X. Fig. 80. Taf. XI. Fig. 77, 78,
Taf. XII. Fig. 73—76, 79.

Folia intermedia lanceolata, multidentata. Involucrum minutum. Squamæ pilosæ, glandulis minutis obtectæ.

Caulis 40—85 cm. altus, 8—10-folius, rigidus, scabrescens, inferiore parte et medio purpurascens, glaber vel sparsim—ad basin foliorum dense—pilosus, medio stellatus, superne floccosus.—dense stellatus. *Folia* supra læte viridia, glabra vel stellata, subtus subglaucescentia, sparsim—in nervo dorsali dense—pilosa et sparse—dense stellata, infima (fig. 73, 74) obovata—oblongo-lanceolata, denticulata, petiolata, inferiora (fig. 75, 76) lanceolata, petiolata, intermedia (fig. 77, 78) lanceolata, sessilia, basi et medio dentibus curvatis vel rectis inæqualiter serrato-dentata, apicem versus denticulata et integerrima, superiora (fig. 79) breviter lanceolata, in bracteas (fig. 80) numerosas decrescentia. *Anthela* subcontracta, haud multum composita, 3--15-cephala, ramis erectis vel

patentibus, floccosis, fere epilosis, pedicellis, acladioque 5—15 mm. longo dense floccosis. *Involucrum* minutum, 8—10 mm. longum, 4—5 mm. latum, atro-virescens, basi ovatum. *Squamæ* imbricatæ, 1—1,5 mm. latæ, glandulis minutis sparsis obtectæ, epilosæ v. fere epilosæ, exteriores ovato-lanceolatæ, atrovirescentes, marginibus leviter stellatæ, intermediæ e basi latiore lanceolatæ, viridi-marginatæ, obtusæ—obtusiusculæ, intimæ lineari-lanceolatæ, dilute virescentes. *Calathidium* 30 mm. latum. *Stylus* luteus.

De smala, mångtandade bladen karaktärisera nyss beskrifna form och ge den ett från de flesta rigidum-former afvikande utseende. Skarpast och tydligast framträder tandningen på de mellersta bladen, som ofta äga 5—6 grofva tänder på vardera sidan med en och annan mindre tand inskjuten emellan, så att tandningen blir olikformig. De gröfre tänderna äro dels riktade snedt utåt, bildande spetsig vinkel mot bladkanten, dels vinkelrätt utstående, dels klolikt krökta och framåt riktade. Mot bladspetsen förekomma blott de mindre tänderna, och allra ytterst vid spetsen är bladkanten helbräddad. Särdeles talrika äro skärmladen, som äro tämligen korta, äggrundt lansettlika och skarp-tande. Holkarna äro tämligen små, svartgröna med spridda glandler och hårlösa eller n. hårlösa.

Bland öfriga *Hieracium*-former står den närmast *H. acrifolium* ¹⁾ Dt., från hvilken den skiljes genom de mindre holkarne och de kortare, tätt tandade bladen. Till bladens tandning påminner den något om *H. reticulatum* LBG., som dock har mer tätbladig stjälk, större holkar med bredare fjäll. Dessutom erinrar den om *H. dædalocephalum*, Dt., som afviker genom tydligt stjärnhåriga holkfjäll och bruna stift. Från *H. semiglobosum* STENSTR. afviker den genom de mångtandade bladen och de hårlösa holkarna.

¹⁾ enl. benäget meddelande från H. DAHLSTEDT.

Dikeskanter.

I väst. N. Nysund, Vårbo (förf. 1901). Måttligt—talrikt.

*H. *acrifolium* DAHLST.

H. nemophilum LÖNNR. DAHLST. Hier. exs. fasc. I, n:o 98. *H. acrifolium* DAHLST. Hier. exs. fasc. III, n:o 61, 62. DAHLST. Bidr. III.

Ängsmark, åkerrenar etc.

I nor. N. Götlunda (C. A. BLOMBERG); i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.); Askersund, (afvik. form) (förf.); Måttligt.

*H. *epacrum* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. X, n:o 85.

Ängar och backsluttningar.

I nor. N. Kil, Ullavi klint (T. SVEDBERG); Örebro, Adolfsberg; i söd. N. Svennevad, nära järnvägsstation (förf.). Sparsamt—måttligt.

*H. *semiglobosum* STENSTR.

STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. X, n:o 83, 84. Varierar med starkt håriga holkar (Nysund).

Ängar och öppna platser.

I nor. N. Axberg, Dylta; Örebro, Oset, Adolfsberg, Reträtten; i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; Hidinge, Lanna; Qvisbro, Svartå; Nysund, Vårbo och Forsnäs (förf.). Måttligt.

*H. *Friesii* HN. forma.

H. Friesii HN. Scand. fl. ed. 3. *H. Friesii* HN. *a genuinum* LBG. HN Scand. fl. ad. 11 p. p. DAHLST. Hier. exs. fasc. III, n:o 63, Bidr. III. Afviker från den typiska *H. Friesii* genom små blomkorgar.

Ängsmark.

I väst. N. Tysslinge, Garphyttan; Nysund; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.). Sparsamt.

*H. *ruberulum* DAHLST.

*H. *glarcosum* LÖNNR. var. *ruberulum* DAHLST. apud
STENST. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III.

Ängsbackar.

I söd. N. Hammar, Bastedalen; Askersund (förf.).
Sparsamt.

H. trichocaulon DAHLST.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. III, n:o 64.

Varierar med gula stift. Ängsmark.

I nor. N. Axberg, Dylta; i väst. N. Skagershult,
Porla (förf.). Sparsamt.

*H. *scrabrescens* K. JOHANSS.

DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc. II, n:o 100.

Backslutningar.

I nor. N. Örebro, Adolfsberg; Axberg, Dylta
(afvik. form); i väst. N. Tysslinge, Garphyttan; Hi-
dinge, Lanna (afvik. form) (förf.). Sparsamt.

*H. *obatescens* DAHLST.

*H. *pullatum* DAHLST. Bidr. III. Hier. exs. fasc.
I, n:o 99.

Ängar och gräsbevuxna slutningar.

Hos den typiska formen äro bladen långa, jämn-
breddt lansettlika. En form med korta, breda blad
men typiska holkar är funnen på ett par ställen. Hos
en annan afvikande form äro stjälk och blad blygrå,
starkt stjärnhåriga.

I nor. N. Kil, Lockhyttan; Axberg, Dylta; Öre-
bro, Adolfsberg; Långbro, Rynninge; i väst. N. Tyss-
linge, Garphyttan; Hidinge, Hidingebro; Qvisbro, Svartå;
Knista, Fjugesta; i mell. N. Almby; Lännäs, Hampe-
torp; i söd. N. Svennevad, vid järnbanan nära sta-
tion (förf.). Talrikt. Utom Närke är den funnen
vid Linde, Björkhyttan (förf.).

*H. *induticeps* n. subsp.

Taf. IX. Fig. 60—66.

Folia intermedia lanceolata vel oblongo-lanceolata.
Involuerum atro-virescens, effloccosum, pilosum.

Caulis 30—55 cm. altus, sat gracilis, flexuosus, 5—8-folius, inferne \pm violascens, pilis longis, molli-
bus, \pm patentibus, curvatis, densiusculis obsitus, medio
glaber vel pilosus, sparsim stellatus, apice parce pi-
losus, \pm dense stellatus. *Folia* prasino-viridia, supra
fere glabra, subtus sparsim, in nervo dorsali densius,
pilosa, leviter stellata, marginibus revolutis, scabris,
pilis sparsis ciliata, infima (fig. 60) obovato-spathulata,
inferiora (fig. 61, 64) oblonga—oblongo-lanceolata—
ovato-lanceolata, petiolata, intermedia (fig. 62, 65) lan-
ceolata—oblongo-lanceolata, in apicem obtusum—acutum
attenuata, sessilia, superiora (fig. 63, 66) breviter lan-
ceolata, sessilia, omnia dentibus tenuibus denticulata
vel serrata—subintegra. *Anthela* simplex—parum com-
posita, 2—6(—8)-cephala, furcato-paniculata, ramis erec-
tis vel parum patentibus, approximatis, pedicellis et
aclado 20—50(—70) mm. longo tomentellis, eglandu-
losis et pilis sparsis—sat densis obsitis. *Involucrum*
mediocre, 9—10 mm. longum, 5—7 mm. latum, atro-
viride, basi ovoideum. *Squamæ* imbricatæ, 1,5 mm. latæ,
exteriores breves, triangulares, obtusæ, \pm patulæ, in-
termediæ et intimæ triangulari-lanceolatæ, in apicem
obtusum vel acutiusculum attenuatæ, omnes (intimis
virescentibus exceptis) atro-virides, concolores, fere ef-
floccosæ (exteriores levissime stellatæ), pilis sparsis—sat
densis glandulis nullis vel raris, minutis, immixtis ob-
tectæ. *Calathidium* 25—30 mm. latum. *Stylus* obscurus.

Denna form faller genast i ögonen genom sin
jämförelsevis fåbladiga stjälk, hvarigenom den påmin-
ner om subrigidum- och sparsifolium-former. Bladen
äro tämligen små och fintandade—helbräddade såsom
hos former af *H. sparsifolium*. Ofta äro bladtänderna
mest framträdande på de mellersta bladens nedre hälft,
i det den korta bladspetsen vanligen har helbräddade
kanter. På skuggiga ställen bli bladen tunnare, mju-
kare och af ljusare grön färg. Bladen variera från
tydligt trubbiga till kort spetsiga. (Forts.)

Om missbildade individ af *Paris quadrifolia* L.

Af K. J. HENRIK WITTRÖCK.

Under vistelse i Ångermanlands kustområde i juni månad detta år, fann jag i Nätra socken på ett ställe strax intill Näskefjärdens västra strand ett större antal abnormt utbildade exemplar af *Paris quadrifolia*. Lokalen ligger i ytterdelen af den innanför alstrandbältet sig utbredande granskogen och syntes för *Paris* ofördelaktig genom markens mycket ringa fuktighetsgrad. Växten förekom på ett mindre område strödd — riklig, men individerna utmärkte sig allmänt genom ringa storlek och synnerlig magerhet samt voro alla sterila.

Ett fyrtiotal missbildade plantor tillvaratogs. — Af dessa voro några sådana, som kännetecknades af oregelbunden riktning samt något olika form och storlek på de särskilda bladen i örtbladkransen; stundom var *ett* af dessa ytterligt förkrympt under det de öfriga voro mera normala.

En annan grupp utgjordes af individ hos hvilka antalet fria bladytor genom anlagens sammanväxning förminskats. Antingen hade sammanväxningen mellan ett par blad varit *fullständig*, i hvilket fall uppkomst-sätt för ifrågavarande bladskifva framgick endast af nerveringen (istället för *en* midtnerv två) och i viss mån dess storlek. Eller ock hade *ofullständig* sammanväxning mellan två eller flera blad försiggått, hvarigenom två- eller flerflikade skifvor uppkommit. — Denna grupp var talrikt företrädd på lokalen, och de sålunda alstrade missbildningarna hade naturligtvis ett efter den olika graden af sammanväxning samt de däri deltagande bladens antal varierande utseende. Egendomligast var kanske ett individ, som hade alla fyra bladen sammanvuxna till en enda, regelbundet fyrspetsad skifva; hos ett annat, där blott två blad

anlagts, hade dessa förenats till en två-spetsad skifva, fullkomligt lik hälften af den nyssnämnda.

Ytterligare ett slag af bildnings-afvikelser förefanns på lokalen; hithörande individ hade det för Paris vanligaste bladantalet (fyra), men å somliga af bladen förekom någon enstaka mindre inskränning i bladkanten. —

Att här beskrifna Parisindivid måste betecknas som mer eller mindre *missbildade*, torde vara otvifvelaktigt. Beviset för särskildt den midtersta gruppens monstrositet ligger naturligtvis däri, att af organisationen hos (de egentligen af flera blad bildade) skifvorna tydligen synes, att dessa uppkommit genom sammanväxning, fullständig eller ofullständig. — Anorlunda ställer sig saken ifråga om de så ofta förekommande tre-, fem- eller sexbladiga individ, som *endast* afvika genom *antalet* blad, i det de hafva hvart och ett af dessa af fullkomligt normal beskaffenhet; skall man i sådant fall tala om monstrositet, eller om variabilitet?

O. PENZIG säger i sin Pflanzenteratologie ¹⁾ (sid. 429) om Paris quadrifolia inledningsvis: "Die meisten in dieser Species bekannt gewordenen Monstrositäten beziehen sich auf Abänderungen in der Zahl der Wirtelglieder, sowohl im Laubblattquirl als in den Blüten", och strax efteråt: "Diese Variabilität ist von sehr vielen Autoren notirt worden". Här begagnas alltså uttrycken monstrositet och variabilitet omväxlande för hvarandra. Emellertid gör Penzig, då det gäller förklaringen af växlingen i bladantal, följande uttalande: "Die Vermehrung der Glieder in den Wirteln scheint durch Theilung der ursprünglich einfachen Primordien vor sich zugehen: wenigstens findet man häufig noch eines der Laubblätter zweispitsig gegabelt (Moquin-Tandon: Elements de tératologie végétale, Paris 1841,

¹⁾ Genua 1890—94.

pag. 349)". Att på motsvarande sätt *förminskning* af antalet örtblad *kan* ske genom sekundär sammanväxning af ursprungligen skilda primordier framgår ju af ofvan beskrifna fynd. Och i *dylika* fall har man, synes det oss, allt skäl att tala om *monstrositet*.

Men ej fullt riktigt förefaller det oss vara, att här af draga den generella slutsatsen att från fyra afvikande örtbladantal *alltid* skulle uppkomma genom sekundär delning eller sammanväxning af konstant fyra primordier. Det är väl istället, så fort icke motsatsen af bladens beskaffenhet framgår, naturligast antaga, att vid fall af 3, 5 eller 6 örtblad motsvarande antal primordier *redan från början anlagts*, och att sålunda hos Paris quadrifolia en viss *verklig variabilitet* med afseende på örtbladantalet förefinns. För unga, ännu icke till blomning hunna individ är detta redan ådagalagt af Thilo Irmisch (Se "Beiträge zur vergleichenden Morphologie der Pflanzen", Abtheilung III, Halle 1856, pag 25). Han säger: "Was die Blätterzahl der frühern (blüthenlosen) Stengel, welche man als Erstarkungssprosse ansehen kann, betrifft, so herrscht darin wenig Constantes. Oft tritt nach einem Jahrgange mit einem grundständigen Laubblatte gleich ein vier-, oft ein dreiblättriger Stengel auf. . . . Die Zweizahl ist ungleich seltener als die Drei-Zahl. . . . An einen einigermaßen regelmässigen Fortschritt etwa von den zweiblättrigen zu dreiblättrigen, dann zu nicht blühenden und endlich zu blühenden vierblättrigen Stengeln ist nicht zu denken. Nach einem dreiblättrigen diesjährigen Stengel fand ich zuweilen in den nächsten Blattaxeln des Rhizoms einen zweiblättrigen Stengel für das folgende Jahr".

Svenska växtnamn. I den nu utkomna nionde upplagan af Svensk Flora för Skolor, I, af KROK och ALMQUIST säges "hvarje mera betydande växtform erhållit svenskt namn — släktnamn ha synts oss för arbetets uppgift obeförliga — och det namn, som Prof. NATHORST efter noggrann pröfning ansett vara det bästa, så att den publikation af svenska växtnamn, som här föreligger, kan betraktas som ett autentiskt uttryck för resultatet af hans forskning på detta område".

Fysiografiska sällskapet d. 13 maj. Prof. ARE-SCHOUG föredrog om tropiska växters bladbyggnad (forts.).

Vetenskapsakademien d. 13 maj. Till införande i Arkiv för botanik antogs: 1) "Bidrag till kannedomen om växttrichomerna, i synnerhet rörande deras föränderlighet", af lektor P. G. E. THEORIN, 2) "The researches of Professor H. MARSHALL WARD on the Bromes and the Mycoplasma-Hypothesis", af prof. J. ERIKSSON.

Botaniska sällskapet d. 27 maj. Rektor S. ALMQUIST redogjorde för sina undersökningar öfver *Rosa*-formerna och uppmanade till studiet af Mälardalstraktens *Rosa*, som äro föga kända.

Professor LAGERHEIM förevisade ex. af disksvampen *Sarcosoma globosum*, som i vår funnits flerstädes i granskog i Upland, Västmanland, Södermanland och norra Östergötland, således ett ytterligare bevis för granens invandring från öster, alldenstund svampen för öfrigt har en östlig utbredning. — Han redogjorde sedan för kulturer, anställda med en å fikon förekommande svamp, *Sterigmatocystis*, samt omtalade försök att pröfva svampens förment giftiga egenskaper.

Videnskabselskabet i Kristiania d. 29 maj. D:r OLAV JOHAN-OLSEN framlade till tryckning och refererade: Mykologiske Undersøgelser over Sop paa Furuspinderens Larve (*Gastropochia Pini*).

Resor och resestipendier i Norge 1903. Med bidrag af museet i Trondhjem har konservator M. FOSLIE under sommaren samlat Lithothamnier vid Norges sydöstra kust.

Bergens museum har tilldelat adjunkt E. JÖRGENSEN 300 kr. till undersökningar på Vestlandet; JOH. HAVAAS 400 kr. till fortsatta lichenologiska undersökningar på Vestlandet.

Det akademiska Collegiet i Kristiania har tilldelat 800 kr. åt amanuensis THEKLA RESVOLL till botaniska studier vid tyska och franska universitet; 200 kr. åt aman. JENS HOLMBOE till växtbiologiska och växtgeografiska undersökningar i

södra Norge; 150 kr. åt öfverlärare O. NYHUUS till floristiska undersökningar i nordligaste delen af Hedemarkens amt; 100 kr. åt adj. A. AASEN till bot. undersökningar i Finmarkens inre distrikter; 150 kr. åt kand. real. E. FADUM till undersökningar öfver Senjens flora; 100 kr. åt kand. filos. S. K. SELLAND till undersökningar öfver kärllväxtfloran i Vossestranden.

Norska regeringen har tilldelat Prof. N. WILLE 200 kr. för att göra insamlingar till universitetets i Kristiania institutioner; åt Konservator OVE DAHL 200 kr. till fortsatta bot. undersökningar i Finmarken; åt dr. H. H. GRAN och assistent B. HELLAND-HANSEN 300 kr. till studium af hafvets ämnesomsättning vid Norges kuster.

Reseanslag. Svenska Turistföreningen har tilldelat aman. TYCHO VESTERGREN 150 kr. för att studera vegetationen i trakterna af Torne Träsk.

Raunkiær, C., Kimdannelse uden Befrugtning hos Mælkebøtte (*Taraxacum*). (Botanisk Tidsskr. 25,2, 1903, s. 109—140.)

Redan 1898 hade C. H. OSTENFELD funnit honexemplar af *Taraxacum vulgare* bland de hermafrodita stånden samt endast honexemplar af *T. paludosum*, hvadan han antog att den senare var apogam.

Förf. har gjort hybridiseringsförsök med flera arter af släktet utan att få fram några mellanformer, men det visade sig att isolerade honexemplar frambragte grobara frön. Sådana erhöles också af blomhufvuden, hvilkas öfre hälft blifvit afskuren, innan blommorna öppnat sig. Samma resultat erhöles vid experiment å arter från Danmark, Norge, Grönland, Södra Europa och Pamir. Förf. har icke kunnat påträffa något groende pollenkorn och af SCHWERES undersökningar (1896) drager han den slutsatsen, att det är äggcellen, som utvecklas till embryo och att således äkta partenogenesis finnes hos *Taraxacum*, liksom hos *Antennaria alpina*, vissa *Alchemilla*-arter och hos *Thalictrum purpurascens* (samt hos *Ficus hirta* enligt TREUBS nu publicerade undersökningar — Ref.).

T. Ostensfeldii föredrager odlade fält och icke för fuktiga ängar, samt soliga platser i skog, *T. Gelertii* skog (samt ängar och lågt liggande fält), *T. intermedium* tyckes föredraga torfhaltig mark, *T. speciosum* är sparsamt sedd på soliga och tämligen högt liggande lokaler, *T. decipiens* är endast funnen en gång. —

Under det att *T. Ostenf.* är mindre och spensligare än *T. vulg.*, har *T. spec.* däremot en särdeles kraftig växt. — Blomkorgarne hos *T. Ostenf.* äro blekare än hos *T. vulg.*; hos *T. spec.* äro de starkare gula, rödaktiga eller orangefärgade, icke endast mycket mörkare än hos *T. Ostenf.*, men också mörkare än hos *T. vulg.*, och under det att orangefärgen hos denna härrör af frömjölets färg, så beror den hos *T. spec.* därpå, att blomkronorna själfva äro orangefärgade.

Blomkronorna hos *T. vulg.* och *Gelertii* äro lika långa som hos *T. speciosum*.

En del figurer öfver blad och blomkorgar förtydliga beskrifningarne.

Följande öfversikt öfver de danska arterna aftryckes här:

- A. Squamis involucri exterioribus lineari-lanceolatis divaricatis vel reflexis.
- a. Antheris polline repletis (sed germinatio granulorum pollinis numquam observata).
1. Squamis involucri exterioribus reflexis; species præcipue agrorum graminosorum *T. vulgare* (Lam.).
 2. Squamis involucri exterioribus divaricatis vel recurvis; Species pratorum satis humidorum *T. intermedium* Raunk.
- b. Antheris sine polline; squamis exterioribus reflexis.
1. Calathiis minoribus quam in *T. vulgare*; corollis flavis, exterioribus denique 12—16 mm. longis
T. Ostensfeldii Raunk.
 2. Calathiis magnitudine eorum *T. vulgari* vel majoribus; corollis aurantiaco-flavis exterioribus denique 18—23 mm. longis
T. speciosum Raunk.
- B. Squamis involucri exterioribus patentibus, erecto-patentibus vel adpressis.
- a. Antheris polline repletis (sed germinatio granulorum pollinis numquam observata); squamis involucri exterioribus patentibus.
1. Involucri squamis exterioribus ovato-lanceolatis, interioribus 8—21, achenis griseis, species silvarum
T. Gelertii Raunk.
 2. Involucri squamis exterioribus ovatis, interioribus 13 (12—14); achenis rufis *T. erythrospermum* Andrzej.
- b. Antheridiis sine polline.
1. Squamis involucri exterioribus ovatis, patentibus vel apice recurvis; foliis pinnatisectis *T. decipiens* Raunk.
 2. Squamis involucri exterioribus ovatis vel late ovatis, adpressis
T. paludosum (Scop.)

Bilder ur Nordens Flora. Texten till häft. 9—11 går från slutet af Cruciferae till Araliaceæ, figurerna sträcka sig in på Rosaceæ.

Då den afbildade formen af *Draba hirta* afviker från den, som anses som mera typisk, kunde det varit lämpligt meddela, att arten ej i allmänhet hör till de "rosettbladiga med blommor på stängel", utan att denna form i "Svensk Botanik" räknades till v. *alpicola* Wahlenb. ("D. hirta L. enl. Solanders ex." säges det dock i Hartmans Skand. Flor. vid denna var.).

Skånska växter. Telegrafinspektör E. VULT v. STEYERN har tagit *Betula nana* på en torfmosse nära Ignaberga station samt *Orobanche major* öster om Hessleholms station. — I Lunds bot. Institutions herbarium finnes ett ex. af en *Betula*, hvars etikett lyder: *B. intermedia*. Sk. Blackagårdsmosse, Rössjöholm, endast en 1 fot hög buske. Misit Rosenörn Lehn 1892.

De planscher, som komma att åtfölja lektor E. ADLERS afhandling, äro en gåfva af förf. till Botaniska Notisers läsare.

Hos Frans Svanström & C:o Stockholm Myntgatan 1

kan erhållas:

Hvitt blomprensingspapper	format 360×445 mm.	Pris pr ris	10—
Herbariepapper N:o 8,	hvit färgton 240×400	" " " "	4,50
" " " 11,	blå " 285×465	" " " "	7,75
" " " 13,	hvit " 285×465	" " " "	9,—

Obs. De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Önskas köpa

äldre årgångar af **Botaniska Notiser!**

Följande årg. önskas: 1839, 1845, 1846, 1850, 1852, 1858, 1863.

Prisuppgifter torde sändas till undertecknad, som äfven kan anvisa köpare till årgångar i följande olika serier:

årg. 1845, 1846, 1849, 1850, 1851, 1857, 1858, 1863, 1866, 1867, 1868;

årg. 1839, 1842, 1845, 1846, 1849—51, 1857, 1858, 1863, 1866—68.

Utg. af Botaniska Notiser.

Ny upplaga, den 9:de, har i dessa dagar utkommit af

Svensk Flora

för skolor

af *Th. O. B. N. Krøk* och *S. Almqvist*

I

Fanerogamer

pris inb. 3 Kr.

OBS! I denna upplaga ha de **svenska växtnamnen** undergått en genomgående revision.

Stockholm i Aug. 1903

Beijers Bokförlagsaktiebolag.

Sveriges Flora

(Fanerogamerna)

Utgifven af

L. M. Neuman
Rektor, Fil. D:r

Med biträde af

Fr. Ahlfvengren
Fil. D:r

Pris inb. 6 kr.

” — — Som arbetet på ett synnerligen tillfredsställande sätt fyller ett verkligt behof, äro utgifvaren och hans utmärkte medhjälpare förtjänta af stor tacksamhet från deras sida, hvilka ha sig anförtrodd undervisningen i botanik vid våra läroverk.” Tidning för Sveriges läroverk.

Innehåll.

ADLERZ, E., Anteckningar till Hieracium-floran i Närke. S. 145.

WITTRÖCK, K. J. H., Om missbildade individ af *Paris quadrifolia* L. S. 193.

Literaturöfversikt. S. 197—9.

Smärre notiser. S. 196, 197, 199.